D R A U G A S

MOKSLAS MENAS LITERATŪRA

ANTROJI DALIS / 1964 — DONELAIČIO — METAI, SAUSIO 18 / JAN. 18, 1964 / PART TWO (NR. 15)

Lietuvos nacionalinė M. Mažvydo biblioteka

ŠIOJI KNYGA BUVO MUMS BŪTINA

POKALBIS SU DR. JUOZO GIRNIAUS KNYGOS VERTĖJU LATVIŲ KALBON JANIU ZARINŠ

Kaip jau buvo "Drauge" rašyta, mūsuose didelio dėmesio susilaukusi **dr. Juozo Girniaus** knyga **"Tauta ir tautinė ištikimybė"** (išleista Į laisvę fondo lietuviškai kultūrai ugdyti 1961 m.) praėjusių metų pabaigoje latvių buvo išsiversta savo kalbon ir išleista jų leidyklos Akademiska Dzive. Latvių kalbon dr. Juozo Girniaus knygą išvertė **Janis Zarinš.**

Janis Zarinš, kalbininkas, g. 1907 m. kovo mėn. 26 d. Ogrės vlsč., Latvijoje. Baigęs Latvijos universiteto filologijos fakulteto baltų kalbų skyrių, dėstė latvių kalbą Rygos, Dobelės ir Valmieros gimnazijose, o taipgi Vokietijoje, tremties mokyklose. 1951 m. persikėlė į J. A. V. Dabar gyvena Kelso, Washington.

Yra išspausdinęs Ogrės ir Argliių valsčių latvių kalbos tarmių tyrinėjimus bei raštus latvių kalbos ir auklėjimo klausimais. Jo sumanymu ir paskatu įkurta mokslo bei auklėjimo draugija "Skolas klets" (Mokyklos klėtis). Dabar redaguoja jaunimui skirtą kalbos praktikos žurnalą — "Rajums". Yra latvių akademikų korporacijos "Lidums" narys, dalyvauja latvių kultūriniame bei visuomeniniame gyvenime ir yra žymus vertėjas.

Manome, kad mums lietuviams yra smalsu patirti, kaip ir kokiose aplinkybėse latviams užkliuvo ši dr. Juozo Girniaus knyga? Ir aplamai ta pačia proga įdomu susipažinti su laisvojo pasaulio latvių kultūrine veikla. Tad visa virtine klausimų ir užkalbiname dr. Juozo Girniaus "Tautos ir tautinės ištikimybės" vertėją latvių kalbon — Janį Zarinš.

— Kada ir kaip teko susipažinti su dr. Juozo Girniaus knyga "Tauta ir tautinė ištikimybė" ir koks buvo pirmasis įspūdis?

— Jau daugiau kaip dešimt metų esu dienraščio "Draugas" skaitytojas. Įvykiai, kurie vyksta lietuvių visuomeniniame ir kultūriniame gyvenime, man maždaug žinomi jau iš laikraščio. Kai įvyko pirmasis lietuvių kultūros kongresas Chicagoje, "Draugas" plačiai jį aprašė. Ryšium su šiuo kongresu pastebėjau dr. Juozo Girniaus pavardę, kurio paskaita "Tautos kultūra — tautinės gyvybės pagrindas" iškilo mano dėmesio centre. Iš "Draugo" pranešimų sužinojau, kad kongreso paskaitas išspausdins "Aidai" specialiai tam skirtame numeryje. Ši Girniaus paskaita man atrodė tokia gera, taip stropiai pagrįsta ir tokia reikšminga ir latviams, kad ją išverčiau latvių kalbon. Vertimas buvo išspausdintas latvių laikraščio "Laiks" literatūriniame priede 1957 m. sausio mėn. nr.

Panašiai, "Draugui" tarpininkaujant, buvau informuotas ir apie dr. J. Girniaus knygos "Tauta ir tautinė ištikimybė" spausdinimą. Šią knygą gavau tuoj po jos išleidimo. Per mažai būtų pasakyta, jei sakyčiau, kad knyga man labai patiko. Pagrįstai galima autoriui [illegible] už rūpestingą savo temos nagrinėjimą, už mokslinį objektyvumą, už sklandžią kalbą, bet čia prisideda dar ir tai, kad ši knyga, iš tikro tik šios rūšies knyga, buvo mums būtina dėl tos likiminės padėties, kurioje dabar esame atsidūrę, tiek atskiri asmenys, tiek mūsų tautos, ir pagaliau net visas civilizuotas pasaulis. Autorius kalba apie Lietuvą, lietuvius, Nemuną... Taip pat ten gerai tiktų Latvijos, latvių, Rygos ir Dauguvos vardai! Kodėl turiu mylėti savo tautą? Dėl savęs paties! Nepraleisk veltui savo gyvenimo, gyvenk vertingai! Per savo tautą tu įeisi ir į visą žmoniją. Būk vertybių liudytoju kovoje tarp materializmo ir dvasios! Knygą perskaitęs, sujaudintas sakiau: "Broliai, imkit mane ir skaitykit"...

— Koks paskatas ir kurie motyvai lėmė jos pasirodymą latvių kalba?

— Apie knygą pirmiausia referavau Latvių akademinės sąjungos susirinkime Takomoje (Takoma). Kai buvau jau apie valandą kalbėjęs, mano burna

(Nukelta į 2 psl.)

Janis Zarinš

I. Muceniece (latvė) — Pajūryje

APIE SAULĘ IR ŽEMĘ

Zinaida Lazda

AKIMIRKSNIS

Nuo saulės ir nuo žemės
Visa, kas čia kvėpuoja, ateina.
Be saulės ir be žemės —
Kaip tada gyventi mokėt,
Kaip tada mokėti.

Apie saulę žemė keliauja,
Apie auksą sukasi žaluma.
O tolimoji begalybe,
Tu, amžių žalioji akimirka,
Mano akyse auksiniai žalia.

Yra gera praverti akis
Ir trumpą akimirksnį būti
Vien tik iš saulės ir žemės...
Ir tada tegu maudžia ir nyksta,
Tegu maudžia ir nyksta viskas...

TAMSOJE

Kai saulė teka,
Ji spindi į langą,
Tada nueina,
Daugiau nespindėdama.

Kai žvaigždė teka,
Ji spindi į langą,
Tada nueina,
Daugiau nespindėdama.

Kai tamsa ateina,
Ji pasilieka lange,
Ji nenueina
Ir nenuslenka.

KUR?

Aš darau, ko nemėgstu,
Kalbu, ko nemanau,
Žiūriu, kur man nepatinka,
Einu, kur nenoriu,
Laikausi, kada turiu verkti,
Tyliu, kai turiu šaukti.
Mirtis mane apsupa iš visų pusių...
Taip slenka mano dienos...
Kur? Kur?

TAUSOJIMAS

Rytas ateina lengvu žingsniu,
Prie kaktos pirštą deda,
Kaip vėsią, šviežią skarą,
Nuo ko tau pasidaro geriau.

Kai pagaliau atsimerki,
Jau lango stiklai spindi.
Prie dangaus pakraščio prisiglaudęs,
Nakties paukštis slenka toliau.

Jis tave baisiai draskė
Ir plakė sparnais tave,
Jis temdė lange žvaigždutes,
Atėjusias tavęs raminti.

Kaip tave man tausoti
Tu, baltasis broli — ryte?
Prie tavęs širdis šyla —
Imk ją, imk su savim!

Iš latvių kalbos išvertė **A. Blt.**

Kertinė Paraštė

IŠ TIKRŲJŲ, KAS GI VYKDYS REZOLIUCIJAS?

Jeigu jau kalbėti apie rezoliucijas, tai šito gero mūsuose tikrai netrūksta visokių suvažiavimų, kongresų ir seimų progomis. Negana to, jos būna tokiuose susibūrimuose lyg visų išsakytų kalbų vainikas. Tik po to... deja... Sulėkimui ir jo posėdžiams pasibaigus, tą vainiką jau maža kas benori nešti, t. y. rezoliucijas vykdyti praktiškame gyvenime. Neretai jos ir visai būna užmirštamos.

Gera dalimi panašiai yra atsitikę ir su Antrojo kultūros kongreso nutarimais. Gerai bent tiek, kad jie vis dėlto nebuvo pamiršti ir praėjusiame savaitgalyje buvo prisiminti Jaunimo Centre, Chicagoje, susirinkusių kultūrininkų. Padiskutuoja, paprojektuoja apsčiai. Gal iš to visko kokia kibirkštis ir išsiskels? O pajudėti, kibirkščiuoti ir dirbti yra dėl ko ir yra ką, kaip matyti iš čia kondensuotai pakartojamų kun. dr. A. Baltinio minčių, pabertų aname kultūrininkų susirinkime, sušauktame Kultūros fondo valdybos. Pranešėjo kun. dr. A. Baltinio žodis dėstėsi šitokiame plane:

1. Bendrieji nuostatai.

I. Maža tauta gali išlikti tik tada, jei turi aukštai išvystytą, sąmoningą tautiškumą.

II. Lietuvių kultūros planavimo reikalai turi būti palenkti mūsų gyvenimo pagrindiniam tikslui dabartinėse sąlygose, o toks mūsų tikslas yra tautos gelbėjimas tamsiausiose jos istorijos dienose.

III. Lietuvybės išlaikymas yra didysis mūsų uždavinys.

Iš šių pagrindinių nuostatų išplaukia lietuvių bendruomenės veikimo būdai ir priemonės. Kultūros dalykų plotmėje turime dirbti savo tautai šiais būdais bei priemonėmis:

1. Nepalikti savaimingam vyksmui tų darbų, kurie turi svarbią reikšmę mūsų tautos teisėms, vertybėms ir nepriklausomybei ginti prieš kitas tautas. Daugelio kraštų mokyklų knygose, vadovėliuose ir žodynuose ir kitoje literatūroje yra klaidingų ar net blogos valios iškreiptų žinių apie mūsų tautą ir valstybę. Daug žinių praleista ir nutylėta dėl atitinkamų šaltinių nebuvimo bei jų nežinojimo.

Lietuvių Bendruomenė, jos Kultūros taryba turi planuoti į tolimesnę ateitį nukreiptus darbus, turi pramatyti ir pakviesti atitinkamus specialistus parengti mūsų istorijos, tarptautinės teisės, ūkio, mūsų krašto gamtos ir geografijos, meno ir folkloro mokslo veikalus, išspausdinant juos dviejomis svetimomis kalbomis: anglų ir vokiečių. Šioje srityje būtina įvykdyti Kultūros kongreso 11-tą, 12-tą, 13-tą rezoliucijas: leisti Lietuvių Enciklopediją anglų kalba, leisti lietuvių rašytojų kūrinius, išverstus į anglų kalbą, ir remti studentų leidžiamą Lituanus žurnalą. Prof. Z. Ivinskis yra užplanavęs rašyti Lietuvos istoriją vokiečių kalba ir dėsto mūsų istoriją (nuo 13 iki 18 šmt.) Bonnos universitete.

Tokie veikalai turėtų būti įteikiami svarbesniems knygynams, universitetams ir politinėms įstaigoms, kad jais būtų galima atremti nežinančių ir blogą valią turinčių iškreiptus tvirtinimus.

2. Kviečiant mūsų mokslininkus šiems darbams atlikti, turi būti parūpintos lėšos veikalams išleisti. Mokslininkų ir kūrėjų mums netrūksta, jeigu yra pagrindo tikėti, kad nebus dirbama veltui. Vertinimui turi būti priimami rankraščiai ir autoriams turi būti mokami honorarai.

3. Lietuvybei išlaikyti už krašto ribų Bendruomenė turi skatinti ir remti visą tą veiklą ir darbus, kurie išlaiko mūsų tautinę gyvybę. Pirmoje eilėje tai yra lietuviškosios šeštadienio mokyklos. Čia svarbios 1-ma, 2-ra ir trečioji Kultūros kongreso rezoliucijos, kur kalbama, jog kiekvienoje kolonijoje turi būti lituanistinė mokykla, kad tėvai privalo leisti vaikus į lietuviškus darželius, kad reikia rūpintis įsteigti lietuvišką vidurinę mokyklą. Mokyklos turi iškelti lituanistinio auklėjimo ir svetimų kalbų mokėjimo reikšmę visuotinei kultūrai, o taipgi turi išugdyti mokinių meilę į palankų nusistatymą lietuviškajai kultūrai, iškeliant tai, ką lietuviškoji kultūra duoda lietuviui ir pasauliui. Ypač turi būti atkreiptas dėmesys į lietuviškojo charakterio ugdymą moderniosios pedagogikos priemonėmis.

Turi būti remiami jaunimo leidiniai ir visi kiti veiklos būdai, kurie leidžia jauniesiems kartu dirbti ir susitikti. Čia svarbios 6-ta ir 7-ta rezoliucijos, raginančios įtraukti studentiją į lietuviškos kultūros darbą, pasinaudojant Pedagoginio instituto akivaizdiniais kursais. Tam pasiekti reikėtų įtraukti kiekvieną studentą į kokią nors lietuvišką organizaciją. Akademinis jaunimas turi būti įjungtas į lietuvišką bendruomenę ir sukeltas jo susidomėjimas lietuviškąja kultūra, tada jie ir ateityje skirs lėšų lietuviškajai kultūrai.

Iš meno sričių opera, chorai ir teatras yra tie, kurie labiausiai lietuvius sutelkia draugėn. Teatrams reikalinga naujų veikalų, operai ir chorams naujų dainų. Bendruomenė turi skatinti jų išleidimą ir mokėti autoriams honorarus. Čia svarbios muzikos sekcijos 2-ro punkto a, b, c rezoliucijos, raginančios užsakinėti muzikos kūrinius, rengti koncertus, mokėti kompozitoriams honorarus.

Opera, teatras, choras ir tautiniai šokiai atliks didelį lietuvybės išlaikymo darbą, jei jie bus remiami moraliai ir idėjiškai. Organizacijos turėtų rengti studijų dienas bei pokalbių būrelius, kur būtų mokomi jauni tėvai savo vaikus auklėti lietuviškoje dvasioje, ką ir pabrėžia 5-toji rezoliucija.

(Nukelta į 3 psl.)

Po žaliąją lankelę pasivaikščiojus

Įspūdžai iš naujosios Kosto Ostrausko knygos

LILĖ TUMOSAITĖ

Abiejose Kosto Ostrausko vienveiksmėse dramose "Pypkėje" ir "Žaliojoj lankelėj", išleistose neseniai vienoje knygoje "Žaliojoj lankelėj" vardu, atsispindi naujoji kryptis lietuviškajam teatro pasauly. Nagrinėjamos problemos yra senos, tačiau jos pristatomos naujoj formoj, naujoj plotmėj. Tai ryšku ypač po pirmojo skaitymo, kada pasijunti parblokštas ne tiek pristatytų minčių, kiek dramatinių priemonių efekto.

Kaip dažnai moderniose dramose pasitaiko, pagrindinė problema čia greičiau intuityviai apčiuopiama, negu žodžiais suformuluojama ar analitiniai išnarstoma. Veikalo išpildymas taip stilizuotas, kad persakyme jis daug praranda — dažnai net visą savo esmę. Taip ir dramaturgo Ostrausko veikalus galima pilniau įvertinti, tik juos scenoje pamačius.

Problemos ir įvykio pynė

"Pypkėje" pristatoma problema yra godumo ironija, kada nužudoma dėl pypkės, kurioje tikimasi rasti turtingo dėdės paliktą deimantą. Ir apsigaunama, nes, pasirodo, pypkė esanti ne ta. Dabar visas menas ir grožis glūdi šios problemos išskleidime.

Veikėjas A. yra nužudytasis, kuris ateina iš pomirtinio pasaulio papasakoti apie "aną dieną", kurioje jis mirė. A. atsineša pypkę, kuri kalba moters balsu. A. atsimena tą dieną, kada, pripuolamai įbėgęs į senienų krautuvę, nusipirkęs kito (Z) jau išsirinktą pypkę. Dabar pervaidinama įtampa tarp A. ir Z. dėl pypkės. Toj įtampoj išryškėja abiejų charakteriai. Z. turėjęs turtingą dėdę, kuriam besergant, Z. norėjęs jam prisigerinti. Rūpestis savo gerbūviu ir turtu padarė Z. kietu ir pavydžiu žmogumi, nes, nenorėdamas savo gyvenimo padėties priimti, jis ieškojo būdų nuo jos pabėgti, greitu keliu viską išspręsti. Mirdamas dėdė jam, deja, paliko tik nurodymą "išmokt gyventi", o pypkę paliko savo tarnaitei, kuri ją kažkur pardavė už keletą skatikų. Dabar Z. tiki, jog yra radęs tą pypkę, kuri yra visų jo vilčių išsipildymas.

Ciniko ir pašaipininko malonumas

Gi A. yra neįtakingoj gyvenimo padėty, kurioj jis skundžiasi, jog visuomet jis tik prašo, o kiti, įtakingieji, jo prašymus vis atmeta. Dėl to jam gyvenime atrodo viskas apkartę, gyvenime jis pasirinkęs ciniko rolę, kurioje į viską žvelgia pašaipiai. Jis galėtų pypkę atiduoti — motyvo ją pasilaikyti nėra, išskiriant tą, kad jaučia savo galią ant šio kito žmogaus, kuris net šimtinę siūlo mainais

(Nukelta į 3 psl.)

Knygos viršelis, piešta Vytauto O. Virkau

ŠI KNYGA BUVO MUMS BŪTINA

(Atkelta iš 1 psl.)

buvo jau išdžiūvusi, ir norėjau "užsirūkyti". "Gal būt esate pavargę, padarykim dešimt minučių pertrauką", aš netiesiogiai pasakiau savo pageidavimą. "Ne, ne, ne!!" Ir su didžiai įtemptu dėmesiu mano auditorija klausėsi dr. Girniaus knygos turinio atpasakojimo dvi valandas be pertraukos. Tokia auditorija man pasitaikė tik pirmą kartą. Po to apie tą patį dalyką kalbėjau Seattle. Čia jau buvau gudresnis: niekieno neatsiklausdamas paskelbiau dešimt minučių pertrauką savo nepaprastai susitelkusiai auditorijai. Tada kalbą tęsiau dar valandą. Po to prasidėjo gyvi pašnekesiai. Ar nebūtų galima šią knygą išversti ir latvių kalbon? — klausimas, kurį man teko čia, taip kaip ir Takomoje, išgirsti. Buvo jau 12 val. 30 min. nakties, turėjau skubėti į traukinį, klausytojai apgailestavo, kad "taip greit" turime baigti. Panašiai buvau sutiktas dar dviejose vietose. Ir visur su tuo pačiu klausimu: ar knygos nebūtų galima išversti latvių kalbon? Ir aš labai norėjau, kad knygą kas nors išverstų į latvių kalbą, bet kas tai padarys? Kad aš pats tai galėčiau, man neatėjo nė į galvą. Išverčiau kai kurias trumpas ištraukas iš Girniaus veikalo, nusiunčiau porai latvių leidyklų su prierašu: jei kas nors apsiimtų šį veikalą išversti ir latvių kalbon, tai būtų mums didelis laimėjimas.

Būčiau dar ilgai laukęs, kad kas nors šį darbą apsiimtų atlikti, bet mūsų Akademinės sąjungos pirmininkas mag. jur. P. Pūpols (Pūpolas) buvo nekantrus ir neatlaidus. "Ar esi jau dr. Girniui rašęs knygos reikalu? Na, rašyk juk pagaliau!" Ir po kiek laiko dar: "Ar jau parašei?" Tad pagaliau parašiau laišką dr. Girniui. Nusiunčiau jam laišką per "Draugo" redakciją, nes nežinojau, kokiame pasaulio krašte jis ieškotinas. Gavau autoriaus malonų atsakymą: jis neturįs nieko prieš, jei knyga verčiama latvių kalbon. Ir materialių "kliūčių" jis mums nestatė. Pradėjau knygą versti.

— Kur, kada ir kodėl pramokote lietuviškai?

— Lietuviškai "išmokęs" dar iki šiol nesu. Ypač tai turiu pasakyti apie kalbėjimą ir rašymą. Neturėjau užtenkamai progos būti kartu su lietuviais ir kalbėtis lietuviškai. Dar mažiau man teko lietuviškai rašyti. Manau, kad ir dr. Girnius buvo nustebintas, jog žmogus, kuris taip silpnai rašo lietuviškai, daro tokias primityvias klaidas, tikisi išversti mokslinį veikalą. Lietuvių kalbos aš privalėjau mokytis Latvijos universitete, kur studijavau baltų filologiją. Ten buvo lietuvių kalbos mokslinės gramatikos privalomas kursas. Jį dėstė prof. J. Plakis. Dar buvo privalomas lietuvių tekstų skaitymas ir nagrinėjimas prof. J. Endzelino vedamame baltų kalbų seminare. Ten užsiėmėme lietuvių senesniųjų tekstų ir linksniavimų pavyzdžių rūpestingu nagrinėjimu. Dar buvo lietuvio Raulinaičio praktiškas lietuvių kalbos neprivalomas kursas, kurį baltų skyriaus studentai noriai klausė.

Tai būtų mano formalinis ir privalomasis lietuviškasis išsilavinimas. Taip išsilavinęs, vieną vasarą išvykau į Lietuvą. Mūsų studentų organizacija buvo užmezgusi draugiškus ryšius su lietuvių studentų ateitininkų korporacijomis. Stud. ateitininkai buvo mus aplankę Rygoje ir ten davę viešą koncertą Rygos visuomenei. Jų viešėjimas

Kęstutis Zapkus — Natiurmortas (aliejus)

ir priėmimas buvo daugiau draugiškumo išraiška ir reprezentacija, ir laiko buvo per mažai, kad galėtų išsivystyti gilesnis bendradarbiavimas, pvz. atskirais studentais pasikeitimas atostogų metu ir t. t. Vis dėlto dalyje mūsų organizacijos narių buvo kilęs pageidavimas abiejų tautų studentų bendradarbiavimą pagilinti ir neapsiriboti vien tik organizacinias paradais.

Ir man užėjo noras pamatyti Lietuvą. Apie mėnesį trukęs keilavimas po Lietuvą man buvo gera mokykla ir kalbai praktiškai pramokti. Šis Lietuvoje praleistas laikas priklauso prie šviesiausių mano jaunatvės valandų. Ypač užsiliko atminty lietuvių malonumas, nuoširdus priėmimas ir dainos, kurios skambėjo tiek iš laukų, kur žmonės dirba, ėjo ar grįžo iš darbo, tiek iš sodybų, tiek iš Dotnuvos akademijos plačiojo parko, kai studentai, būreliais susimetę, vaikštinėjo parko takeliais dainuodami. Kitą vasarą pakviečiau pas save Latvijos kaiman lietuvį studentą Pr. Kasperaitį. Jis praleido čia irgi apie mėnesį laiko. Jam parodžiau savo apylinkę ir miestelių susirinkimus, ir mes pasidarėme geri draugai.

— Kokių daugiau kultūrinių kontaktų esate su lietuviais turėjęs?

— Man, deja, mažai yra buvę progų daugiau būti kartu su lietuviais. Po minėto Lietuvos aplankymo įstojau Rygoje į lietuvių ir latvių susiartinimo draugijos chorą, kuriam dirigavo R. Prūsis. Chore buvo ir lietuvių dainininkų iš Rygos lietuvių tarpo. Mes susirinkdavome į dainų repeticijas kaip mokykloje į pamokas, po kurių visi išsiskirstydavome kiekvienas į savo pusę. Gaila, kad neišnaudojom tokių progų, kaip susiartinimo vakarų, kur buvo galima pasikviesti tokių svečių kaip prof. K. Pakštą ar prof. S. Sužiedėlį, kurie abu buvo tam tikrą laiką "rygiečiai", ir būtų galėję mums labai daug duoti. Taip pat ir studentų organizacijos, tur būt, nei viena apie tai nepagalvojo. Beveik nepatogu prisipažinti, kad anų abiejų minėtųjų vyrų vardus išgirdau tik čia Amerikoje iš "Draugo" puslapių.

— Ar esate ką nors ir daugiau skaitęs iš lietuvių mokslo veikalų bei grožinės literatūros raštų?

— Nedaug yra veikalų, kurie iš lietuvių kalbos būtų išversti latvių kalbon. Studentavimo metais susijaudinęs skaičiau Ievos Simonaitytės "Aukštųjų Šimonių likimą". Apie jį tada gyvai kalbėta latvių visuomenėje, ir veikalas skaitytojams patiko. E. Prūsė (Prūsienė) buvo išvertusi daugelio lietuvių rašytojų veikalų iškarpų, kurios buvo išleistos nedidelėje knygutėje. Neatrodo, kad jai būtų pasisekę gerai parodyti pasirinkti tieji autoriai. Knygutę perskaičiau ir jaučiausi apsivylęs. Taip pat latvių kalbon išverstieji V. Ramono "Kryžiai" manęs nesužavėjo. Lietuviškai esu skaitęs "Drauge" spausdintuosius romanus. Patiko "Titnago ugnis". Ten tokia gyva senovės dvasia.

Kadangi mane domina folkloras, tai su dėmesiu esu skaitęs dr. J. Balio veikalus, kurie išspausdinti angliškai ir vokiškai. Visa mano šeima susijaudinusi klausėsi Čiurlionio ansamblio įdainuotos plokštelės ir mes nekantriai laukiame, kada pasirodys dar nauji čiurlioniečių dainų rinkiniai. Mano sūnus turėjo tik septynerius metus, bet jis jautriai dainavo kartu ir pats vienas "Palankėj, palankėj saulutė tekėjo..." Ką mėgsta tėvas ir motina, tą mėgsta ir vaikai. Dabar jau sūnus turi šešiolika metų, turi savo išmintį. Gal jis daugiau ir nedainuoja kartu su Balio plokštelių "senelėmis"? Bet man šios plokštelės klausantis, vėl vaidenasi tolimoji vasara, kai Lietuvoje sekmadienio popiete pasukau į vieną sodybą paprašyti stiklinės pieno. Švarus, švarus kambarys. Prie lango rūtų kuokštai. Namie tik kažkokia sena mamytė. Tokia maloni, tokia gera. Ji mane pavaišino rūgščiu pienu, pati sėdėjo stalo antroje pusėje ir kalbėjosi su manimi. Ir man buvo taip gera, tarsi būčiau svečiuose pas savo senelę. Toji mamytė yra sena, ir jai užsikerta balsas, kai ji toje plokštelėje dainuoja "Mergelė graži..." Ir kai skaitai knygoje Niemi raštą apie lietuvių mamytę, kuri atvyksta šventadieniškai apsirengusi, su rožančium rankoje, kad padainuotų svetimajam ponui savo tautos liaudies dainas, mano atminty atgyja senoji mamytė Šakių apylinkėje. Menkas įvykis kartais gali amžinai prigyti prote ir širdyje. O dideli, reprezentaciniai pokyliai gali išdilti, tarsi Kouvę.

— Kokia Jūsų nuomonė aplamai apie laisvojo pasaulio lietuvių kultūrinę veiklą?

— Galima suminėti tik kelis vardus: Lietuvių Enciklopedija, kuri artinasi į pabaigą, Aleksandryno tomai, keli dienraščiai, rimtieji Aidai ir studentų leidžiamas Lituanus (net mano miestelio kolegijos knygyne užtinkamas), tautinių šokių parengimai ir dainų šventė, dr. J. Girniaus, dr. M. Gimbutienės (The Balts) moksliniai veikalai ir jų leidiniai, Čiurlionio ansamblis (savo namuose!) savo neįtikėtina daugybe koncertų, Pasaulio lietuvių ir muzikologijos archyvai, du kultūros kongresai. Ateitininkų kongresas... Tai visa be didelio galvojimo prisimenu vienu atsikvėpimu. Jei tai galėjo įvykti, išsilaikyti ir veikti net visai be savo valstybės paramos, tai ir norisi pasakyti, kad lietuvių kultūrinis gyvenimas tremtyje rodo didelę jėgą ir yra pilnas ryžto.

Trūkumų jame yra kaip ir visur: daugelis lieka šalia šių kultūrinių siekimų, tur būt, likdami šalia ir kokios nors kitos tautos kultūrinio gyvenimo. Latviai turi priežodį: Nevažiuok į Rygą dėl šakų, kai namie pats turi tiek daug gerų malkų. Tai būtų galima priminti ir ne vienam mūsų dienų jaunuoliui, kuris perdaug gudriai rengiasi važiuoti į Ameriką dėl šakų. Sakoma, kad mūsų latvių (taip pat ir lietuvių ir estų) kultūrinis gyvenimas esąs perdaug provinciališkas. Stebint amerikiečių mokslo veikalų pabaigoje panaudotos literatūros sąrašus, matyti, kad jie ypač tik savo anglų kalbos provincijoje uždaryti. Nemokėdami svetimų kalbų, autoriai turi tik šioje provincijoje ir sukinėtis.

— Ką rekomenduotumėt lietuviams išsiversti iš latvių mokslo bei grožinės literatūros raštų?

— Į šį klausimą negaliu atsakyti. Atitinkamų mokslų šakų specialistas kiekvienas suras pats atitinkamus veikalus, kurie galėtų būti naudingi ir lietuvių skaitytojams. Tas pat ir grožinėje literatūroje. Juk yra taip išsišakoję skaitytojų interesai ir skonis, veikalus vertinant, kad čia gana sunku vaistininkiškai atsverti ir piršti.

Iš senųjų latvių rašytojų vieningai dideliu latvių rašytojumi mes laikome Janį Jaunsudrabinš. Iš jo vaikystės kūrinių "Baltojoje knygoje" yra kai kurie dalykai išversti ir lietuvių kalbon. Jaunsudrabinio išėjo tremtyje dvi dalys "Žaliosios knygos" (Zalas gramatas): ten kaimo gyvenimo apraiškos matomos ryto aušroje tuo metu, kai nejučiomis iš vaiko išauga jaunuolis. Šią knygą premijavo latvių Tremties kultūros fondas. Bet ji yra apie "senus laikus". Šių laikų tematiką puikiai užgriebia Anšlavs Eglitis, kuris turi plačią skaitytojų šeimą ir jų didelį pritarimą. Latvių skaitytojai pamėgę Karolio Skalbės intymiai pagautas ir sukurtas pasakas. Poezijoje iškili vieta priklauso Zinaidai Lazdai. Blaumanis yra parašęs vieno veiksmo "Šeštadienio vakarą", į kurį latviai žiūri su "šventu drebėjimu." Šis veikalas buvo pastatytas ir amerikiečių publikai. Tačiau tose vietose, kurios latviams atrodė ypač geros ir gilios rimties pil-

(Nukelta į 3-čią psl.)

KULTŪROS TEMOMIS KITUR

Argi tik tiek beliko iš lietuvių literatūros?

Kadaise Bibliografinis Leipcigo institutas turėjo gerą vardą, leido rimtus ir vertingus leidinius. Šiandie tas jo geras vardas krito, kaip matyti ir iš nepersenai pradėto leisti Meyerio Naujojo Leksikono (8 leid.).

Pirmasis to leksikono tomas pasirodė 1961, numatyta viso 8 tomai. Neseniai išėjo penktasis tomas, kur liečiami ir lietuviškieji reikalai — istorija, literatūra ir kt.

Veikalas skiriamas "jaunajai generacijai" supažindinti su šių dienų pasaulio žinija. Savo išore tie tomai perdaug patrauklūs irgi neatrodo, juose nemaža to suprastėjimo net iš techninės pusės.

Bet kartais ir po paprastu skoniu, po kiek apšepusiais drabužiais slypi graži tiesa, ir mes, labiau mylėdami tiesą, kaip drabužį, atlaidžiai žiūrime į gerų pastangų darbą. Deja, kiek tatai liečia Lietuvą, tos brangintinos vidinės tiesos Meyerio leksikonui labai ir labai trūksta.

Mums, kurie žinome reikalų padėtį, tatai nepakenks, nebent iššauks kartėlio šypsnį, kaip šiais laikais elgiamasi su vargše tiesa, už kurią milijonai deda galvas. Bet kaip ta svetimoji "jaunoji generacija" supažindinama su lietuvių kalba, istorija, literatūra?

Pagal Meyerio leksikoną lietuviškai kalbančių Lietuvoj priskaitoma 2.2 milijonai. Du trečdaliai milijono kalba nelietuviškai, jei patikėti kitoj vietoj duotais duomenimis. Čia pat nurodoma, kad tie nelietuviškai kalbantieji yra daugiausia rusai ir lenkai. Sakykim, kad tai arčiausia teisybės. Tačiau tikrovė rodo, kad jau kai kur kone pusė gyventojų yra nebelietuviškai kalbančių.

Bet rusai turi dalyvauti ne tik kalbos, o ir istorijos "užkariavime". Kas laimėjo Žalgirio mūšį? Be lietuvių ir lenkų, aišku, ir rusų kariuomenė!! Gal greit ateis metas, kai eilė lietuviai - lenkai - rusai bus perstatyta ir rusai bus tikrieji Žalgirio mūšio laimėtojai!

"Jaunoji generacija", pagal leksikoną, nė žodelio neturi girdėti, kad buvo tokia Vasario 16 (1918), bet kad tų metų gruodžio 8 Vilniuj buvo sudaryta provizorinė ūkininkų (?!) valdžia, tai jau kitas reikalas.

Kaip su liet. literatūra? Po 1795 padalijimo rusų įtaka pradėjusi atsispindėti, ir pirmosios to atsispindėjimo aukos — Strazdas ir Baranauskas! Ar tu girtas būdamas rašei, būtų paklausęs vysk. Valančius? "Kad tu, gude (ruse), nesulauktum..." Še tau ir rusų įtakos atsispindėjimas.

Toliau lietuvių literatūroj kas nors turi būti vis pirmas, pagal Meyerio informaciją. Pirmasis marksistinis kritikas V. Kapsukas - Mickevičius, pirmasis proletarinis poetas J. Janonis. Ir taip toliau. Lyg po jų eitų legionai.

Suminėjęs kelis iš "buržuazinio" lagerio išėjusius autorius, kaip Sruogą, Putiną, Simonaitytę, leksioknas be antifašistinių autorių, kaip Cvirkos, Nėries, Venclovos, Korsako, Šimkaus, be "pačių svarbiausių", kaip Dovydaičio, Baltušio, Sluckio, Avyžiaus, Bieliausko, Mieželaičio, Reimerio ir Marcinkevičiaus, lietuvių literatūroj daugiau nieko neberado, nors ir paskutinis pusaklis dar turėjo gi įžiūrėti kur nors ką-ne-ką, tai nors bent Krėvę, Vaižgantą, Vydūną. O apie pirmojo ir antrojo nepriklausomo dešimtmečio gaivalingą kūrybinę kartą — nė žodžio, nė vardo. To "jaunajai generacijai" žinoti nereikia. Ką gi, dar per greit susens vargšė...

Taj štai kaip susidoroja su mūsų istorija, literatūra svetimieji. Apie 1927 to paties Meyerio leksikone (7 leid.) pūtė vakariai vėjai. Jo žiniomis, lietuvių literatūroj, be vienintelio žymesnio autoriaus Donelaičio, nieko geresnio nesą, išskyrus nebent dainas ir mitologijoj Perkūną, lyg tas ir būtų pats didžiausias lietuvių literatūros autorius! O tautinius drabužius dar tik žemaičiai tedėvį. Šiaip gi lietuviai esą labai fatalistiški. Še tau, dėde, pupų rėtis iš kito kaimyno.

Tai tiek tos teisybės apie save tesužinosim, jei tik klausysimės, ką svetimi "išminčiai" apie mus byloja, o patys neisim ginti savo bylos — jei jų šlamšto nedėsim į krepšį ir patys netarsim teisingo žodžio.

A. Rimtenis

P. ŠILEIKIS, O. P.
Ortopedas, Protezistas
Aparatai-Protezai. Med. ban. dažai. Spec. pagalba kojoms (Arch Supports) ir t. t.
ORTHOPEDIJOS TEHCNIKOS LAB.
Val. 9-4 ir 6-8. Šeštad. 9-1.
2850 W. 63rd St., Chicago 29, Ill.
Tel. PRospect 6-5084

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
2858 West 63rd Street
Val.: kasdien 10—12 val. ir 7—9 v. vak. Šeštadieniais 10—1 val. Trečiadienį uždaryta. Ligoniai priimami susitarus.
Ofiso telefonas: PS 8-3229.
Res. telef. WAlbrook 5-5976

Res. HE 6-1670
DR. K. G. BALUKAS
AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6449 So. Pulaski Rd. (Crawford Medical Building) Tel. LU 5-6446
Priima ligonius pagal susitarimą.
Jei neatsiliepia skambinti MI 3-0001

Ofisas 3148 West 63rd Street
Tel.: PRospect 8-1717
Resid.: 3241 West 66th Place
Tel.: REpublic 7-7868
DR. S. BIEŽIS
CHIRURGAS
Valandos: Kasdien nuo 1 iki 3; treč. uždaryta. Antrad. ir penkt. vakarais nuo 7 iki 8.

DDR. VL. BLAŽYS
PLAUČIŲ IR VIDAUS LIGOS
2801 West 63rd Street
Kampas 63-čios ir California
Val. kasdien nuo 6—8 val. vak.
Šešt. 2—4 val.
Trečiad. ir kitu laiku pagal sutartį
Ofiso telef. 476-4042
Rez. WAlbrook 5-3048

DR. C. K. BOBELIS
Inkstų ir šlapumo takų chirurgija
Tel. 695-0533 Elgin
425 No. Liberty Street,
Route 25, Elgin, Illinois
Valandos pagal susitarimą

Tel. ofiso HE 4-5849, rez. HE 4-2324
DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val.: pirm., ketv. 1-4, vakar. 7-9, antr., penkt. 1-5, treč. ir šešt. tik susitarus.

Tel. ofiso HE 4-5758; Res. HI 5-3225
DR. S. ir M. BUDRYS
GYDYTOJAI IR CHIRURGAI
2751 West 51st Street
Bendra praktika ir Alergija)
Valandos: pirm., antr., ketvirt. 2-9 val., penkt. 10 v. r. iki 9 v. v., šeštad. 10 v. r. iki 1 p. p. Ligonius priima pagal susitarimą.

Tel. ofiso 735-4477; Rez. PR 8-6960
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCINĖS LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BLDG.
6449 So: Pplaski Rd.
Valandos pagal susitarimą.

Rez. GI 8-0873
DR. W. M. EISIN-EISINAS
AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatsiliepia skambinti MI 3-0001.

Ofiso HE 4-1414, Rez. RE 7-6867
DR. B. GAIŽIŪNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė akušerija ir moterų ligos
2454 West 71st Street
(71os ir Campbell Ave, kampas)
Val.: kasdien 1—3 ir 6—8 val. vak.
Šešt. 1—4 p. p.
Trečiadieniais uždaryta.

DR. A. GARUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VIDAUS IR VAIKŲ LIGOS
2737 West 71st Street
VAL.: kasdien nuo 6-8 val. vak. Šeštad. nuo 10 iki 12 valandos. Trečiadieniais uždaryta
Ligonius priima pagal susitarimą
WA 5-2017.

Ofiso tel. PR 8-2220
Namų — rez. PRospect 8-9081
DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
JOKŠA
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63rd Street
Val.: Pirmad. ir ketv. nuo 3 iki 6; antrad. ir penktad. nuo 4 iki 3; šešt. nuo 1 iki 4 val.

Tel. ofiso PO 7-6000, rez. GA 3-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Val.: kasdien nuo 1—4 p. p. ir 6 iki 8 val. Trečiad. ir šešt. uždaryta.

Telefonas: GRovehill 6-1595
DR. ALDONA JUŠKA
AKIŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
PRITAIKO AKINIUS
2422 West Marquette Road
Valandos: 9—12 ir 7—9 v. v. pagal susitarimą, išskyrus trečiadienius, uždaryta.

Ofiso PR 6-1795. Rez. TR 3-0281
DR. ALG. KAVALIŪNAS
VIDAUS IR KRAUJO LIGOS
2300 West 51st Street
Oakley Medical Arts
Pirm., antr., ketvirt. ir penkt. nuo 2—4 ir 6—9 ir pagal susitarimą.

Ofiso ir buto tel. OLympic 2-1381
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Kasdien 10-12 ir 4-7. Treč. ir šeštad tik susitarus.

Tel. REliance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
(Lietuvis gydytojas)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3925 West 59th Street
Val.: Pirmad., antrad., ketvirtad ir penkt. nuo 1—4 p. p., 6-30-8:30 val. vak. Šeštad. 1-4 val., trečiad. uždaryta.

Tel. ofiso ir buto OLympic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th Street, Cicero
Kasdien 1—3 val. ir 6—8 val. vak., išskyrus trečiadienius.
Šeštadieniais 12 iki 4 popiet

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
KŪDIKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Pirmad., antrad., ketv. ir penktad. nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6 v. — 8 val. vakare. Trečiad. nuo 11 val. ryto. — 1 v. p. p., šeštad. 11 val. ryto iki 3 val. p. p.
Ofiso tel. RE 7-1168.
Rez. tel. 239-2919.

DR. MARIJA LINAS
AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
2817 West 71st Street
Telefonas HEmlock 6-3545
(OFISO IR REZ.)
Valandos pagal susitarimą

DR. A. MACIŪNAS
CHIRURGAS
2858 West 63rd Street
Tel. — PRospect 8-7773
Val.: pirmad. ir ketvirtad. 1-4 p. p., antrad. ir penktad. 5-8 v. v.

Ofiso HE 4-1818, Rez. PR 6-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė — vidaus ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val.: kasdien 9-11 ryto ir 4-8 v. v.
Šeštad. 9 v. r. — 2 p. p.
Trečiadieniais uždaryta

DR. JULIA MONSTAVIČIUS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
VIDAUS LIGOS
10748 S. Michigan, Chicago 28, Ill.
Telef. ofiso: Pullman 5-6766
Namų: Beverly 8-3946
Priėm. val.: kasdien 6-8 v. v., šešt. 1-4 v. p. p., trečiadienį — uždaryta.

Tel. ofiso HE 4-5758; Res. HI 5-3225
DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPEC. VIDAUS LIGOS
5159 So. Damen Avenue
Valandos: 1-9 p. p., išskyrus trečiadienį.
Šeštadieniais 10-5 p. p.

Tel. ofiso HE 7-8818
DR. ALBINA PRUNSKIS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
Ofisas 2659 W. 59th Street
VALANDOS: 2-4 p.p. ir 6-8 p.p.
Trečiadieniais ir šeštadieniais uždaryta

Ofiso telefonas — CL 4-2421
DR. AL. RAČKUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4307 So. Kedzie Avenue
(Kampas Kedzie ir Archer)
VAL.: kasdien nuo 2 iki 8 val. vak. Treč. ir sekmad. tik susitarus

DR. ZIGMAS RUDAITIS
SPEC. ORTHOPEDINĖS LIGOS
2745 West 69th Street
Priešais Šv. Kryžiaus ligoninę.
VAL.: Pirmad., antr., ketv., penkt. nuo 9 iki 11 v. ryte ir nuo 6-8 v. v. Šeštad. nuo 2-4. Trečiadieniais ir kitu laiku susitarus telefonu.
Telef. REpublic 7-2290.

DR. ANT. RUDOKAS, Opt.
Tikrina akis ir pritaiko akinius, kelčia stiklus ir rėmus
4455 S. California Ave., YA7-7381
VAL.: 10 ryto iki 3 v. vak., trečiad. uždaryta. Šeštad. 10 v. r. iki 2 p. p.

Rez. tel. PR 9-6730
DR. L. SEIBUTIS
Inkstų, pūslės ir šlapumo takų chirurgija
Ofisas: Naujas adresas: 2454 West 71st St. (71-os ir Campbell Avenue kampas), tel. 776-2880; 30 N. Michigan ave. Suite 808, tel. CE 6-7764.
Valandos pagal susitarimą

DR. ALDONA ŠIMKUS
AKIŲ LIGOS IR CHIRURGIJA
PRITAIKO AKINIUS
6449 S. Pulaski Rd., Tel. LU 2-5775 arba 15542 S. Cicero, Oak Forest, Ill. TEL 687-2020
Valandos pagal susitarimą. Jeigu neatsiliepia skambinti TE 9-1071.

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. REliance 5-4410
Rez. tel. GRovehill 6-0617
Valandos: 1-3 p. m. ir 6-8 p. m.
Penkt. tik 1-3 p. p.
Trečiad. ir šeštad. pagal sutartį.

Offiso telef. CLiffside 4-2896
Rezid. telef. WAlbrook 5-3099
DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4644 So. Ashland Avenue
Bendra praktika ir specialiai chirurgija
Valandos kiekvieną dieną 2 — 4 ir 6—8 val. vak. Trečiadieniais ir sekmadieniais uždaryta, priimama pagal susitarimą. Šeštadieniais nuo 2 v. iki 5 v. v.

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
BENDRA PRAKTIKA ir MOTERŲ LIGOS
Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. PRospect 8-1223 ar PR 6-5577
Ofiso val.: Pirm., antr., treč. ir penkt. nuo 2 iki 4 ir nuo 6 iki 8 v. v. Šešt. 2—4 v. popiet ir kitu laiku — pagal susitarimą.

Of. tel. HE 4-2123. Namų GI 8-6495
DR. V. P. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Priiminėja ligonius tik susitarus.
Val. 2—4 p. p. ir 6—8 p. p.
Treč. ir šešt. uždaryta

Telefonas — GRovehill 6-2823
DR. A. VALIS-LABOKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2524 West 69th Street
Specialybė: AKUŠERIJA ir MOTERŲ LIGOS
VALANDOS: 1 iki 4 ir 6 iki 8 v. v.
Šeštadieniais 1 iki 4 val.
Trečiadieniais uždaryta

Tel. PRospect 6-9400
DR. ONA VAŠKEVIČIUS
(VAŠKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
6248 South Kedzie Avenue
Ofiso val. kasdien: 2-4; 6-8.
Šeštad. nuo 2 iki 4v Treč. ir sekm. tik skubiais atvejais ir susitarus.

Tel. ofiso PR 6-6446, rez. HE 4-3150
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2420 West Marquette Road
Val. nuo 2 iki 4 v. v. ir 7 iki 8 v. v.
Treč. ir šeštad. pagal sutartį

DR. P. Z. ZALATORIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1821 South Halsted Street
Tel. ofiso CA 6-0257, rez. PR 6-6659
Rez. 6600 So. Ashland Avenue
Val. 11 v. ryto iki 2 v. p.p., 6-7 v.v.

Po lankelę pasivaikščiojus

(Atkelta iš 1 psl.)

už pypkę. Beveik su sadistišku, šaltu blaivumu A. erzina ir siundo savo svečią, dramatinės ironijos priemone parodydamas, kad galutinis viso to rezultatas jam yra aiškus. Atrodo, kad A. jaučia, jog jis yra savininkas ne tos pypkės, kurios Z. ieško, bet jam malonu stebėti savo erzinančios jėgos rezultatus. Įspūdis — tarsi stebėtum cirko liūtų trenerį, kuriam ne tiek svarbu, kad liūto nasrai užsičiaups, jam galvą juose belaikant, bet tai, kad jie užsičiauptų pagal trenerio norą ir įsakymą.

Visa ko ašis — Pypkė

Pypkės rolė yra panaši į objektyvaus komentatoriaus. Ji stebi, reaguoja, primena. Jos buvimas ir užkulisio balsas suteikia daug tikslumo — naikina ilgų pasiaiškinimų reikalingumą. Ji tarsi perduoda ir žodžiais išreiškia stebėtojų reakciją į scenoje besivystančią įtampą. Tačiau dažnai jos balsas persunktas beveik pikta ironija. Pypkė pasidaro ašimi, aplink kurią sukasi ir A. ir Z. veiksmai. Ji daiktas, simbolis, be jokio moralinio atspalvio, tačiau skaitytojas spėja, kad joje glūdi gilesnė šios problemos plotmė. Jos sąmoningumas ir karti ironija skaitytojo mintyje ją sutapatina su atsakinga asmenybe ir padaro ją šioj dramoj pikto pradu.

Dviejų kalbų problema dramoje

"Žaliojoj lankelėj" sprendžiama tautinės sąžinės ir bendrai asmeninės ištikimybės klausimas. Prieš pradedant šį veikalą svarstyti, reikia pažymėti, kad jis originalus ir įdomus jau vien savo kalbine struktūra. Ši drama rašyta dviem kalbom. Smuklininkas nuolat kalba angliškai, įterpdamas vos kelis lietuviškus žodžius, kai visi kiti veikėjai naudoja vien lietuvių kalbą. Gal daugelis, pamatę ir išgirdę šitai scenoje, pasipiktintų dėl tokios autoriaus pasirinktos formos. Tačiau norėtųsi siūlyti, prieš darant sprendimą, pasvarstyti, kodėl autorius šią formą pasirinko? Ar duotajame vien lietuviškame tekste smuklininko charakteris be to nenukenčia? Čia jis kalba Lietuvos kaimo grubia kalba, paberdamas vieną kitą patarlę ar šiaip kaimietišką išsireiškimą, kai autorius tuo pačiu bando sukurti amerikietiškos nešlifuotos aplinkos smuklininką su tos aplinkos tarme. Kiek dviejų kalbų vartojimas yra efektingas išgauti autoriaus minčiai, galima būtų spręsti tik vaidinimą scenoje pamačius. Panašus metodas buvo vartojamas Indijoje, kada ten komedijose didikai vartojo sanskrito kalbą, o kiti — pagal savo visuomeninę padėtį — įvairias pankrito formas. Žiūrovams tai nesudarė jokių kliūčių, nes visos kalbos jiems buvo prieinamos, o juoko daug, kai didikas prabildavo pankrito kalba. Tačiau indų vaidinimai visuomet buvo komedijos. Ar dramoje dviejų kalbų vartojimas kartais nesukeltų juoko, kurio autorius net nepramatė, būtų galima atsakyti, tik veikalą pastačius.

Įtampos replėse

Veiksmas čia vyksta smuklėje, kurios savininkas jau šaukiasi Gus O'Bill vietoj tikrojo Augustino Obieliausko. Smuklėje atsilanko trys įprasti svečiai: poetas ir du šachmatininkai, kurie apsirengę, tarsi dvynukai, juodais kostiumais. Smuklėn užkliūva ir naujas svečias — žmogus be namų. Įtampą ir santykį tarp šio žmogaus ir smuklininko simbolizuoja lošiama šachmatų partija. Šachmatininkų matyti tik siluetai, kurie išryškėja žalioj šviesoj su kiekvienu anų trijų reikšmingesniu sakiniu, vedančiu į stiprėjančią įtampą. Smuklininkas įkyriai verčia žmogų be namų atverti savo sielos problemas. Paaiškėja, kad Lietuvoje likus jo žmona ir trys vaikai. Gus pataria sekti jo pavyzdžiu — susirasti kitą moterį ir užmiršti, kas liko toli. Žmogus be namų, įsižeidęs ir įpykęs, atskleidžiai, kad ir smuklininko problema yra ta pati, tik smuklininkas užsidėjęs grubią kaukę uždengti tikrajam savo veidui — jis problemos nesprendė, o nuo jos nusigręžė. Čia šachmatininkai baigia savo partiją, abudu pralaimėdami. Smuklininkas, įpykęs dėl atidengto jo tikrojo veido ir pajudintos sąžinės, išstumia nelauktą ateivį į besiartinantį gatve tramvajų. Likęs vienas, jis suklinka savo žmonos vardą: "Morta, Morta".

Poeto ir Pypkės paralelė

Poetas šioj dramoj eina panašias komentatoriaus pareigas, kaip pirmojoj Pypkė. Jo komentarai turi gal net didesnį moralinio vertinimo atspalvį, tačiau pačioj įtampoj komentatorius pasilieka nejveltas. Jo pastabos suerzina ir pažadina įtampą kituose, tačiau jis pats lieka šito nepaliestas. Jis tarsi eina teisėjo pareigas, kuris stebi ir nusprendžia, kas yra šios partijos laimėtoju. Poetas, kaip Pypkė ir A., pramato rezultatus, savo išsireiškimais leidžia juos žiūrovui pajusti dar prieš jiems įvykstant, tačiau leidžia jiems eiti pirmyn, kaip neatšaukiamai lemties rankai.

Vėžio simbolika

Virš visos dramos išsiskleidus didelė raudona vėžio forma. Į ją nuolat patraukia dėmesį kontrastas tarp raudonos ir žalios spalvos scenoj, ją nuolat pastebi ateivis žmogus. O skaitytojas taipgi neužmiršta, kad vėžys simbolizuoja blogį, kuris plečiasi ir viską naikina.

Išvadoje autorius tarsi nori pasakyti, kad yra jausmų, yra žmogaus savybių, kurių nei laikas, nei aplinka, nei paties žmogaus sąmoningos pastangos negali užmušti. Jis gali nuo jų nusigręžti, nepajėgti jų pripažinti, bet jos lieka gyvos ir įtaigoja jo veiksmus.

Prisimenant "Kanarėlę" ir laukiant veikalų scenoje

Jau vien iš šitokio apibūdinimo matyti, kad vaidinimai modernioje formoje gerokai skiriasi nuo mūsų įprastinių pjesių. Kartais atrodo, jog čia trūksta savotiško subtilumo, kad kartais per daug ir per grubiai išduodama veikalo paslaptis. "Kanarėlėje" šis subtilumas atrodo labiau išlaikytas vien todėl, kad ten autorius nėra verčiamas greit ir trumpai išdėstyti savo minties. Jis turi laiko leisti pačiam veiksmui kalbėti už save.

Abu naujieji Kosto Ostrausko vaidinimai yra įdomūs ir lauktini scenoje.

*

Kostas Ostrauskas, ŽALIOJOJ LANKELĖJ. Dvi vienaveiksmės dramos. Chicago, 1963 m. Viršelis Vytauto O. Virkau. Išleido Santara - Šviesa. Tiražas 300 egz., kaina $3. Gaunama "Drauge".

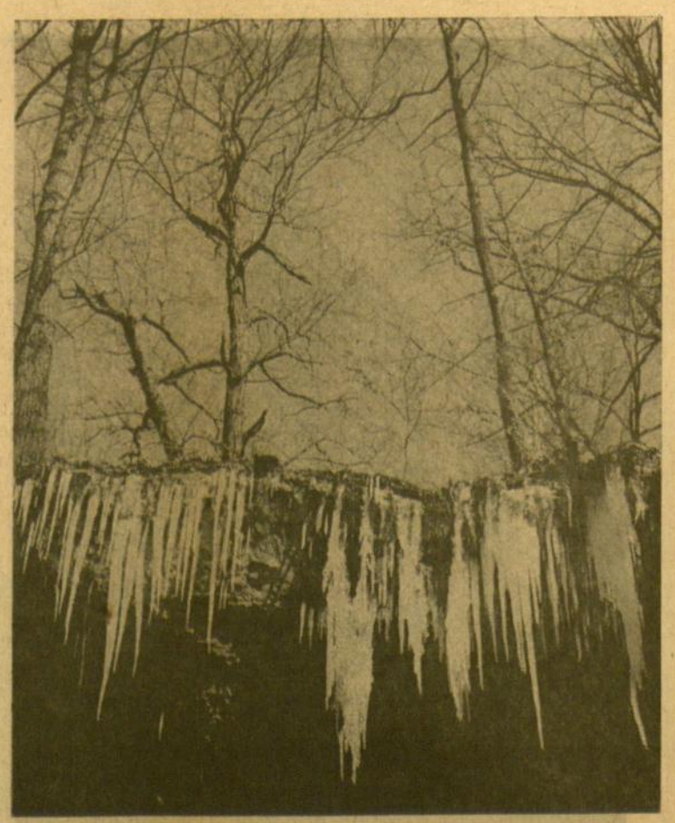

Sušalę žiemos ašaros — A. Kezio nuotrauka

ŠITOJI KNYGA BŪTINA

(Atkelta iš 2 pusl.)

nos, amerikiečiai juokėsi. "Veikale nebuvo nieko ypatingo, o tik paprasta šeimos nesantaika", apie latvių vaidinimą "Indranai" (Indrani) "Drauge" taip gi rašė kažkoks vaidinimo lankytojas. Latviai tame pat veikale įžiūri laikotarpio, auklėjimo ir charakterio tragediją. Gal būt latvių autoriaus Ziverto veikalus lietuviai daugiau vertintų. Mes jį ypač vertinam.

— Kaip yra suorganizuota latvių leidyklos: privačia ar bendruomenine iniciatyva?

— Jos beveik visos privačios iniciatyvos rankose. Bendruomeniško pobūdžio leidyklų veik nėra. Labiausiai kyla romanų leidimas. Poezijos maža beleidžiama. Lygiai ir mokslinio turinio knygų. Grupė baltų filologų išleido perfotografuotą platų šešių tomų latvių kalbos žodyną ir mokslinį veikalą apie latvių liaudies dainas. Yra išleisti privačių leidyklų du dideli Latvijos istorijos tomai ir numatyti dar kiti tomai. Čia leidėjai abonentus rinko šūkiu — "Įrašykite savo vardą į Latvijos istoriją!" Šitai suprantama taip, kad abonentų vardai bus išspausdinti specialiame sąraše leidinio pabaigoje. Ir tokie sumanymai pagelbsti. Dr. Girniaus knygą išleido studentų ir sendraugių Akademinė sąjunga (Akademisku kopa), kuri kiekvienais metais išleidžia taipgi savo metraštį "Akademinis gyvenimas" (Akademiska dzive) tūkstančio egzempliorių tiražu. Dr. Girniaus knygai surinkome daugiau kaip 300 abonentų. Iš Australijos atėjo tik dvylika užsakymų. Tai rodo, kad ten knyga neišreklamuota. Kai pirmieji egzemplioriai pateko į skaitytojų rankas, pasitikėjimas, kad knyga plačiau praplis, smarkiai paaugo; pati knyga prasiskynė sau kelią.

— Grįžtant prie dr. J. Girniaus knygos, kurie tos knygos svarstymai ir kurios ten keliamos problemos bei jų sprendimai ypač būtų aktualūs latvių tautinei šios dienos situacijai?

— Knyga viskuo, kas joje yra, be galo aktuali latvių gyvenimui. Skyriai surišti tarp savęs, jie pagrindžia ir papildo vieni kitus. Pradžioje galvojau, kad išmesiu, kaip perdaug lietuvišką, skyrių apie Lietuvių bendruomenę. To nepadariau, nes tos pačios problemos ir lietuviuose, nors ir neturim pačios Lietuvių B-nės organizacijos.

— Pokalbį baigiant, ką Jūs, kaip latvis, speciailiai norėtumėt pasakyti lietuviams?

— Pirmiausia dėkui Jums ir "Draugui" už nesitikėtą ir neužsitarnautą dėmesį. Bet man yra didelis džiaugsmas, kad galiu man parodytą nuoširdumą panaudoti ir pasakyti keletą žodžių "Draugo" skaitytojams — draugiškai ir atvirai pasikalbėti. Apie latvių ir lietuvių tautas visada kalbame, vadindamiesi broliais. Norėtųsi dar pridurti: Būkime ne tik tolimi broliai, bet ir artimi draugai.

(a. k.)

IŠ TIKRŲJŲ, KAS VYKDYS?

(Atkelta iš 1 pusl.)

4. Tretysis Bendruomenės tikslas — skatinti kultūros vertybių kūrėjus visose kultūrinio gyvenimo srityse: religijoje, menuose ir moksluose. Čia svarbi 9-toji rezoliucija, skatinanti būti lietuviškųjų parapijų nariais ir jas remti.

Kaip nėra pageidautina, kad mūsų asmeninis gyvenimas vyktų netikslingumo rūkuose, negalima leisti šio netikslingumo ir mūsų kultūriniame bei visuomeniniame gyvenime.

2. Bendrųjų nuostatų pagrindai.

Esame kovos lauke dėl savo kultūros išlaikymo. Daugelis lietuvių jau numoja ranka, sakydami, kad laiko bėgimo negalima sulaikyti, tad ar verta dar ką nors daryti? Rusai nori mus apdengti savo meškos kailio apdangalu, bet laisvajame pasaulyje yra kitos pavojingos kaukės, kurios taipgi vilioja lietuvius, o ypač mūsų jaunimą, žadėdamos juos nuvesti į kitą rojų, kuris jau nėra išpuoštas tūkstantmetinėmis lietuviškosios kultūros vertybėmis. **Priešai nori mus sunaikinti, draugai nutautinti, o mes norime išlikti lietuviais.**

Tai yra didžioji mažos tautos tragedija. Daugelis priešinasi nutautėjimui savo jausmų vedami, bet Lietuvių Bendruomenė ir mūsų organizacijos turi šiam pavojui priešintis aiškiai suplanuotu veikimu, liečiančiu mūsų kelerių metų ateitį ir turinčių prieš akis aiškų tikslą. **Čia reikalinga tam tikra strategija ir taktika.** Pasikalbėjimuose ir nutarimuose turime išdirbti planus tiksliai veikti, o kai tokie planai jau sudaryti ir priimti, tai reikia juos ir vykdyti.

Yra daug kalbėta apie lėšų trūkumą kultūros reikalams. Niekad nėra atsitikę taip, kad aukotojai duotų pinigus nežinomiems reikalams. Aiškiai matomiems tikslams, pvz. literatūros premijoms, aukų netrūksta. **Pirma kiekvieno gero sumanymo turi eiti kokia nors idėja, o darbai tada jau seka.** Niekas netapo turtingu be naujų idėjų. Ir Lietuvių fondas toks nebus be jų.

Ar nebūtų gerai, kad šiuos dalykus imtų gyvai svarstyti mūsų organizacijos susirinkimuose. Galėtume suglausti galvas, kad ištrykštų naujos mintys ir idėjos. Šie žodžiai pateikiami tik kaip įvadas tolimesniems svarstymams. Argi jau būtų taip, kad visos mūsų mintys ir mąstymai būtų nusilpę?

Bet iš tikrųjų, svarstymų ir diskusijų mūsuose netrūko ir netruks. Tačiau ir po šio susirinkimo aktualusis klausimas: kas vykdys priimtąsias rezoliucijas? šimtu procentu taip ir liko neatsakytas. Gi toms rezoliucijoms įgyvendinti, atrodo, neužtenka tik įvairių valdybų palankaus ir darbingo nusiteikimo, bet taipgi reikia ir kiekvieno gyvojo lietuvio šilto jausmo ir kieto darbo asmeniškos duoklės. O šito kaip tik pradedame kultūrinėje veikloje pasigesti.

Tad ir po išsišnekėjimų ir po pasiryžimų, turint prieš akis ir bendruomeninį ir asmeniškąjį šio klausimo aspektą, antraštinis klausimas didžia dalimi vis tebepalieka atviras.

(An. Br.)

TŪKSTANTIS DOLERIŲ UŽ "MINDAUGO NUŽUDYMĄ"

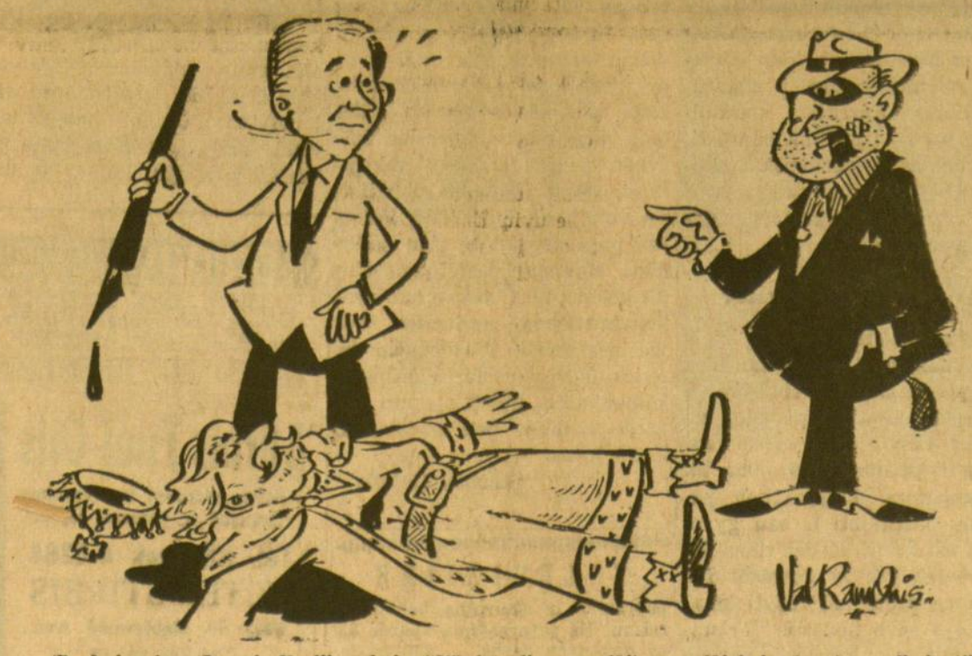

Profesionalas Juozui Kralikauskui: "Už karaliaus nudėjimą galėjai ir daugiau reikalauti".

TREINIOTA–

Žemaičių viešpatis ir gynėjas

(Ištrauka iš Juozo Kralikausko romano "Mindaugo nužudymas", laimėjusio šiemetinį "Draugo"konkursą)

Rikis Treiniota vakar išjojo su rinktine šiton apylinkėn. Pakeliui prisijungė prajojamų pilių didikai su savo vyrais ir naujausiom žiniom. Jo rinktinė — drąsūs kareivos, tvirti ir smarkūs barzdočiai. Kai tik paaukiami, jie ko skubiausiai susirenka žygiui: su savo žirgais, ginklais ir apranga.

Jis nusprendė šitoje girioje pastoti kryžiuočiams kelią. Ką nusprendęs, vykdo šaltai ir nesvyruodamas. Kryžiuočiams spąstai paspęsti prieš brastą, lyg milžiniškas voratinklis. Abiejose kelio pusėse iki pat tykios ups.

Brasta negili. Bet nuo jos į aukštupį ir žemupį — tik vos užporos sieksnių — tamsios sietuvos: gilesnės negu pr ieties ilgį. Barzdoti vyrai slypi už tamsiai žalių eglių, už nukarusių skujų pynių. Alksnių ir lazdynų kūmuose. Už vėjo nugriautų išvartų. Kadugių tankrės prietemoje. Visi — abipus kelio ir apie brastą.

Rikis Treiniota — ramus ir kietas, kaip geležis. Garbiniuotas ir gauruotas. Vidutinio ūgio, bet plačiais pečiais, stambių kaulų. Viršuj ūsų — posmailė nosis su didelėm šnervėm. Žandikauliai ryškūs. Po didele kakta tik lyg vos pusiau tepramerktos akys: mėlynos, nejudrios, mažai gyvos, o tačiau, kaip sakalo, pamatančios viską, kas reikia.

Pelės plauko žirge.

Be sujudimo, be nerimo, blausia veido išraiška.

Mažakalbis — uždaras. Tik trumpai ir šaltai: padaryk tą ir tą, taip ir taip — tiek. O kuris gi išdrįstų nepadaryti, kaip jo liepta.

Švokščia eglės. Svyra pušys.

Kalnelyje žemė berte nuberta rudais spygliais.

Dangus palšas ir žemyn nuslūgęs.

Žaibas tik švystels — ir ūmai užgęsta. Tik staiga suvingiuos išsišakos — ir vėl nėra.

Griausmas plačiai dunda ir rieda per šilo kalnelius ir klonius.

O eglės kadgi švokščia. O kadgi svyra siūbuoja pušys.

Rikis Treiniota pasiruošęs laukia. Ramus ir pasitikįs savimi, kaip katė ar lūšis. Jis pusiau tepramerktomis plieno akimis, tarsi, įžiūręs į ugnies ir vandens dievybes danguje, į jų žaibinius ženklus. Tarytum įkluseęs į gausmą šile, į šitą šlamštimą, šitą galingą bylojimą, kurį tik krivė ir retas žynys tesupranta.

Treiniota iš slapties užpuls staiga. Jis jau iš mažens dienų yra prisižiūrėjęs, kaip katė apdairiai išsirenka užuolandą ir kantriai tykoja, šaltai laukia iki sulauks. Matydavo, kaip puola sakalas arba vanagas. Kaip staigiai, it strėlė, šauna lydeka. Stebėdavo, kaip voras ilgai ir atsidėjęs spendžia voratinklį, o pabaigęs užglūsta slaptybėn pačiame pakraštyje.

Krankliai sukyla pasibaidę rėkti. Sukdamiesi krankia, spyriojasi prieš vėją.

Treiniota jau ir iš kranklių mato, ne tik iš žvalgų žino: kryžiuočiai visai čia pat.

Jis pusiau pramerktomis akimis stebi pro šakas. Šitie patys juodieji krankliai nutūps iškapoti akių...

Žemaičiai su ginklais rankose slypi abiejose kryžiuočių vilkstinės pusėse. Kai kurie — vos tik per strėlės skrydį.

Priekiniai kryžiuočiai jau prijoja brastą.

Ištroškę arkliai puolasi vandenin, tiesia snukius į atgaivią srovę. Iš paskui kiti lenda ir grūdasi pirmyn.

Brasta greit pasidaro pilna. Arkliai šonas prie šono.

Šilo viršukalnėje rikis Treiniota staiga ištraukia kardą iš makšties. Susyk jo šauklys ima pūsti skardųjį ragą.

Vienu metu pašoka žemaičiai.

— Gaa-las kraugėėėėria-a-aam! — puldami rėkia ant viso šilo.

Ietimis veria krūtinėsna ir šonuosna. Duria į pilvus.

Kirviais nuožmiai kerta per galvas.

Buožėmis.

Kliūna ir arkliams.

Ogi kad plieks žaibas! Nuo krašto ligi krašto. Vėl šakojasi kitas. Ir vėl kitas krinta šilan, it sulūžus ietis.

Trenksmas po trenksmo. Tik griaudžia išvien. Drebina šilą. Dunda galingai.

Arkliai stoja piestu. Klumpa. Virsta. Žnekteli žemėn.

Vyrai skėričiuoja rankom. Griūna. Čiuožia iš balnų.

Suūžia lietus.

Vėtra šniokščia medžiuose.

Vyrai rėkia, keikia. Kiekvienas stengiasi, kaip įmanydamas, nukirsti priešininką. Įtempę akis, kerta smūgį po smūgio. Šniokštauja.

Žvangsi geležis geležin, maišos su griausmu.

Ašmenys švysčioja šiurpiai ir zvimbsi, maišydamies su žydriais žaibais.

Kuriam nepasiseka, tas žemėn. Vieni dar keliasi. Kiti paskutiniame skausme tamposi ir raitosi. O dar kiti jau tįso pasliki, ramūs, it pėdai...

Pagaliau — prašvinta, kaip ir po kiekvienos audros.

Nutyla. Išsiblaivo..

Juodi krankliai atlanko nebe vieną. Nutūpdami pavėduoja sparnais. Pasliko ausin krankteli paguodos kranksmą.

Krankliai nutūpę neskuba. Pasižvalgo pro medžius į prabrėškusią pavakarę. Tada apžiūri žaizdas, raudonai užkrekėjusias. Ir iškreiptas lūpas.

Krankliai patikrina ir akis.

Jau nemirksi. Sustingusios. Ištvinusios į šilo padangę: į vėl mėlyną, it linų žydėjimas...

O rytojaus dieną — vėl popietė.

Po vakarykščios perkūnijos vėl ramiai žaliuoja giria — žmonių maitintoja, šildytoja ir slėpėja.

Šiandie popietė jau tyli ir šviesi. Pakraščiuose kur-ne-kur baltaplunksnis debesėlis.

SKURDI GYVENIMO VERSMĖ

Lenkų novelių rinkinys lietuvių kalba

Kur egzistuoja diktatūra, ten negali būti literatūros. Tai yra tokia tiesa, kuriai niekas negali prieštarauti. Tai akivaizdžiai liudija ir Sovietų Sąjungos literatūra, lygiai kaip ir jos pavergtos Lietuvos kūryba. Amerikiečiai išleido knygą Chinese Communist Literature apie komunistinės Kinijos literatūrą ir joje rašoma, kad tikrieji kūrėjai turi nutilti ir tik gali egzistuoti tie, kurie garbina tironiją ir falsifikuoja tikrąjį gyvenimą. Nors Lenkijoj yra daugiau aisvės negu kitur, tačiau ir jos literatūra pergyvena tas pačias krizes, kaip ir kituos totalizmo kraštuos. Apie tai liudija lietuvių kalba sudarytas lenkų rašytojų novelių rinkinys **"Gyvenimo versmė"**, kurį išleido prieš pora metų Vilniaus grožinės literatūros leidykla. Daug įvairių knygų išleidžia okupantas Lietuvoj, nebūtų verta ir šios minėti, jei ji neatstovautų dabartinės Lenkijos kūrybos. Knygą redagavo R. Matuševskis ir Z. Stoberskis, o įvadą parašė Leonas Kruškovskis, kuris po visų pasigyrimų apie "tarybinius laimėjimus" sako: "Visi čia įdėti apsakymai byloja mums apie kurį nors atskiro žmogaus ar visuomenės rūpestį". Ir taip pat sako, kad tas gyvenimas nėra pilnas, bet pabrėžia, kad jis "tačiau teisingas ir išraiškingas".

Kumštis prie mirties patalo

Taigi, ir skaitome, ieškodami tos gyvenimo išraiškos. Tiesa, literatūroje svarbiausia ne tai, ar taip tikrai buvo, bet ar galėjo taip būti, tai yra, ar mus autorius įtikina. Daugelis tačiau istorijų mūsų čia neįtikina, nes jos sukirptos taip, kaip reikia kompartijai. O kompartijai reikia, kad visa komunistinėj visuomenėj būtų komunistinėm spalvom dažyta ir vaizduotų žmogų, žengiantį į vadinamas komunistines aušras. Tačiau visa dirbtina, netikra ir net juokinga. Štai, J. Ivaškevičius, gimęs 1894 m., novelėje "Feleko Okonio pabėgimas" rašo, kaip vienas lenkas, norėdamas patekti į Vakarus, atvyksta į Rytų Berlyną ir ten jį už dolerius gaudo niekšai amerikiečiai, bet pagaliau lenkas, komunizmo traukiamas, ir supratęs, kokie džiaugsmai jį gali apimti komunistinėje santvarkoje, pabėga nuo amerikiečių šnipų ir įgriūva į lenkų pasiuntinybę, kur šūktelia: "Būčiau jau žuvęs. Ir nuveskite mane pas ką nors. Turiu šiandien, tučtuojau sugrįžti į Lenkiją". Žodžiu, žmogus galvojęs pabėgti į Vakarus, pagaliau nutaria, kad komunistiniame pasaulyje geriau. Gerai pradėta istorija užbaigiama gana naiviai ir juokingai, juo labiau neįtikimai, kadangi mes žinome, kaip žmonės stengiasi iš Rytų pabėgti.

Kitoje istorijoje Kručkoviskis, gimęs 1900 m., rašo apie vieną žmogų, kurį išmetė iš fabriko, tikriau seną komunistą nevykėlių suorganizuoti darbininkai vienračiu išvežė pro vartus. Bet kadangi jis buvo komunistas ir nuostabus darbininkas, tai visi baisiai nusiminė taip padarę, nes esą visa tarybinė Lenkija dėl to galėjo pajusti sunkumus. Tada delegacija nuėjo pas darbininką ir kvietė atgal, ir jis grįžo gelbėti fabriko prestižo, tik su sąlyga, kad būtų atgal įvežamas pro vartus ratukais. Ir visi žiūrėjo su džiaugsmu ir nuostaba, kaip senasis darbininkas važiavo išdidžiai pro vartus gelbėti fabriko. Istorija tokia naivi, kad negalima suprasti, kaip ją parinko eksportui, tegu ir į pavergtą Lietuvą.

Išganytojo aikštė Varšuvoje

Novelėje "Granatų rožančius" rašo apie vieno lenko, dalyvavusio net Ispanijos pilietiniame kare, pergyvenimus. Jis buvo sužeistas Antrojo pasaulinio karo metu ir mirė ligoninėj, gi prie mirštančio lovos buvo ir kitas lenkas, su kuriuo jie pasikalbėdavo. Todėl mirštant seselė liepė mirštančiajam parodyti kokį lenkišką ženklą, ir tas sveikstąs pakėlė kumštį ir laikė tol, kol sužeistasis mirė. Šiuo komunistiniu ženklu jis norėjo paguosti mirštantį, nes jis kovojęs už "komunizmo laimę". Žinant lenkų patriotines nuotaikas ir prisimenant, kaip sovietai lenkams smogė į nugarą, prasidėjus Antrajam pasaulinam karui, negalima suprasti, kaip tokias psichologiškai silpnas noveles galima lenkams, o šiuo atveju ir lietuviams, skaitytojams siūlyti.

Argi tikrai nieko gero?

Be abejo, ne vienam iškils klausimas, argi tikrai tai tėra tik prokomunistinė chaltūra, o ne beletristika. Be abejo, ne vienas rašytojų stengiasi sukurti ir ką nors gero, o ne tik komunistines kompartijos užgaidas patenkinti ir sau gyvenimą užtikrinti. Todėl viena kita novelė yra ir geresnė. Tik po karo pradėjusi rašyti Magda Lėja savo novelėje "Tristanas miršta pirmasis" parodo neabejotiną rašytojo talentą. Nors ir čia novelė yra pajungta tam tikrai idėjai ir liečia lenkų pogrindžio kovą su vokiečiais, tačiau ji yra jau gana įtikima. Nors lenkas ir nušauna ne vokietaitę, bet ją įsimylėjusį lenkiuką, tačiau šis pasirinkimas yra literatūriškai įtikinantis. Yra ir dar pora geresnių kūrinių, tarp jų ir Putramento, gim. 1910 m., novelė, "Šventoji kulka", kurioje pavaizduota, kaip vokiečiai šaudo gyventojus. Nors rašoma apie tikrai žiaurius dalykus, tačiau autoriaus visa medžiaga apdorota gana įdomiai. Šiaip jau gero reprezentacinėje, gražiai išleistoje, 450 psl. knygoje, labai nedaug. Iš viso matyti, kad rašyti Lenkijoje yra mokančių, tačiau kompartijos reikalavimai ne vieną pastato prieš norą kaip nors išsilaikyti, ir todėl tada jau nebėra tikrosios kūrybos, o lieka tik blogai sukirpta agitacija. Novelės daugiausia verstos J. Sužiedėlio, išskyrus porą atvejų. Iš visų šešiolikos rinkinyje sudėtų novelių tik keletas tėra laisvos nuo prokomunistiškos agitacijos, bet jos neatsveria to sugučio ir, rodos, iš visų puslapių grūmoja komunistinis kumštis, kaip ten anoje novelėje prie mirštančio lenko lovos.

Leonas Galinis

MĖNULIO UŽTEMIMAS

Praėjusių metų paskutinio pirmadienio rytą, t. y. 1963 m. gruodžio 30 d., daugumas astronomijos mėgėjų kėlėsi anksti ir, nepaisydami geroko šalčio, kreipė savo teleskopus į mėnulį, kurs turėjo pasinerti į žemės šešėlį.

Maždaug apie 4 val. ryto mėnulio viršutinė dalis (t. y. jo rytinė pusė) ėmė po truputį tamsėti. Lygiai 4 val. 24 min. mėnulį jau palietė žemės šešėlis (umbra) ir kas minutę vis toliau ir toliau žengė mėnulio disku, pakeliui rydamas kraterius, kalnus, "jūras" ir visas paviršiaus detales. 5 val. 20 min. iš mėnulio liko tik nedidelė švieselė, kuri, nuoga akim žiūrint, niekuo nesiskyrė nuo kitų žvaigždžių. 5 val. 27 min. mėnulis visai pranyko. Žemės šešėlis tartum nutrynė jį nuo dangaus skliauto.

Šis užtemimas buvo labai tamsus. Paprastai užtemusį mėnulį galima matyti tartum pinigėlį, kabantį danguj, tamsiai rausvos ar rudos spalvos. Šio užtemimo šešėlis buvo tamsiai pilkas, beveik juodas. Jokių mėnulio paviršiaus detalių per teleskopą negalima buvo įžiūrėti. Tik šiaurinis skritulio lankas buvo kiek šviesesnis, sudarydamas ploną lenktą liniją, skiriančią mėnulį nuo juodo dangaus fono. Kita mėnulio skritulio pusė susiliejo su nakties tamsa. Nuoga akim mėnulis buvo visai nematomas.

Kitas įdomus fenomenas tai žvaigždės okultacija, kai mėnulis, skrisdamas savo orbitoj aplink žemę, uždengia jo kely pasitaikančią žvaigždę. Užtemimo metu okultaciją stebėti ypač paranku, nes tada netrukdo paties mėnulio šviesa. Šio užtemimo metu mėnulis uždengė vieną po kitos aštuonios žvaigždės. Bet jos visos silpnos, tik teleskopais tejžiūrimos. Pati okultacija gana įspūdinga. Matyti, kaip žvaigždė artėja prie užtemdytos mėnulio pusės. Jau visai arti glaudžiasi prie jo krašto ir staiga, kaip vėjo užpūsta žvakelė, pranyksta, nepalikdama jokio pėdsako. Tikslus okultacijos laiko nustatymas yra labai naudingas mėnulio orbitos skaičiavimams. Kitą mėnulio užtemimą turėsime š. m. birželio 24 d.

A. Radžius

NAPOLEONAS BRANGESNIS UŽ FR. D. ROOSEVELTĄ

New Yorke iš varžytynių parduota 200 įvairių daiktų, kurie 1945 m. priklausė velioniui J-AV prezidentui Rooseveltui. Už tuos daiktus gauta vos 200 dol. Du kelioniniai lagaminai su inicialais "F.D.R." parduoti už 2½ dol. Už krėslą tropikinio medžio, kuriame prezidentas mėgo sėdėti, tegauta 8 doleriai. Bet už lovą, kurioje miegojo Napoleonas I, gauta per 1,000 dol.

TELEVIZIJAS

paprastas ir spalvotas nebrangiai taisau. Už patarnavimą vietoje $3. už dirbtuvės darbą $10 ir dalys. Pigios paveikslinės lempos.

J. MIGLINAS

2549 W. 69th St. II a. PR 6-1063

MOVING

R. ŠERĖNAS perkrausto baldus ir kitus daiktus. Ir iš toli. Miesto leidimai ir pilna audrauda.

2047 W. 67 Pl. WA 5-8063

WESTERN AUTO SERVICE

PAGRINDINIS IR SMULKUS APTOMOBILIŲ PATAISYMAI

4318 S. Western, Chicago 9, Ill.

Sav. ST. ŠČERBA LA 3-1790

GAMINTOJAI-PLATINTOJAI

ŽIEMINIŲ LANGŲ IR DURŲ

Mūsų gaminiai yra preciziškai pagaminti ir garantuoti pirmos kokybės.

- STAINLESS STEEL
- ANODIZED ALUMINUM
- SPALVOTO ALUMINUM
- RAUDONMEDŽIO IR PUSŲ
- NYLON-VINYL
- STORM ENCLOSURES
- JALOUSIES
- SIETELIAI

VISI DARBAI GARANTUOTI

14 metų puikios darbuotės

Nemok. apkainavimams tel.:

CL 4-4600

A-1 MODERN HOME

4516 S. Washtenaw Ave.

—o—

Paklausykite mūsų pranešimų per SOF. BARCUS ŠEIMOS RADIJA

SOPHIE BARCUS RADIO ŠEIMOS PROGRAMOS

Kasdien nuo pirmadienio iki penkadienio 10 iki 11 val. ryto. Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto — Vakaruškos pirmad. val. vak.

VISOS PROGRAMOS IŠ WOPA

1490 kil. AM ir 1027 mg. FM

Tel. HEmlock 4-2413

7159 So. Maplewood Ave.

Chicago 29, Ill.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Licenzijuota lietuvių įmonė registruota U.S. Depart. of Justice

COSMOS PARCEL EXPRESS. Corp

3212 S. Halsted, Chicago 8, Ill.

Tel. — CA 5-1864 ir WA 5-2737.

MARQUETTE GIFT PARCEL SERVICE

2608 W. 69 St., Chicago 29, Ill.

Tel. — WA 5-2737

Didelis pasirinkimas medžiagų ir visų kitų siuntiniams tinkamų prekių žemomis kainomis

Vedėjai: Edv. ir Vyt. Žukauskai. Maisto siuntiniai iš Danijos, akordeonai iš Europos sand., šaldytuvai, automobiliai ir kitos prekės iš Sov. Sąjungos sandėlių.

Dovanos

TAUPYTOJAMS

Atsidarykite taupymo sąskaitą su $100 ar daugiau, arba įneškite tokią pat sumą jei sąskaitą jau turite, ir gausite dovanų — labai gražų, naudingą 5 dalių stalo vietos setą. Garsiosios International Silver Co. produktas; stainless steel. Toliau galite įsigyti daugiau setų lengvomis sąlygomis.

Dividendus Mokame

KAS 90 DIENŲ

Vadinasi, gaunate sutaupų uždarbį keturis kartus į metus. Jeigu pinigai laikomi Investmento sąskaitoj tai dividendus pasiunčiame jums paštu, automatiškai

Investmento sąskaitoj jūsų pinigai uždirba 4.5% Į METUS

Pasiūlome platų pasirinkimą įvairios rūšies sąskaitų. Pasirinkite tą kuri jums geriausiai patinkanti ir patogiausia. Pavyzdžiui, Bonus sąskaitoj galite uždirbti net 5¼%.

Pinigai įnešti iki Sausio 15 dienos pelnys nuošimtį pilnai nuo Sausio pirmos.

KIEKVIENA SĄSKAITA APDRAUSTA

Pinigai padėti St. Anthony Savings bendrovėj yra apsaugoti — kiekviena sąskaita yra federalinės valdžios įsteigtos F.S.L.I.C. apdrausta iki $10,000. Geresnės apsaugos niekur nerasite.

St. Anthony Savings

1447 S. 49th Court, Cicero 50, Illinois

Tel. 656-6330 ir 242-4395

JOSEPH F. GRIBAUSKAS, vedėjas

FRANK'S T.V. & Radio, Inc.

3240 S. HALSTED STREET

Didelis pasirinkimas įvairiausių televizijos, radio, stereo aparatų. Pardavimas ir taisymas.

Savininkai J. Bendoraitis ir P. Endzelis

Telefonas: CA 5-7252

4½% current dividend — **5%** on investment bonus

4½% DIDIDENDŲ MOKAM PAGAL VISAS TAUPYMO SĄSKAITAS

1½ 4 metų investavimo bonus mokame 4½% dividendų kas pusmetį ir dar išmokame po ½% už kiekvienus metus, 4 metams praėjus.

BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

4071 ARCHER AVENUE, CHICAGO 32, ILLINOIS

Valandos Pirmad., antrad., Pentad. ir Šeštad. 9 v. r. — 4:30 p. p. Trečiad. uždaryta; ketvirtad. 9 v. r. — 8 v. v.

CIRCUIT T.V. AND RADIO SERVICE

sav. DAN LIUTIKAS

Ekspertai Visų Gamybų DIRBTUVĖJE. GREITAS patarnavimas į NAMUS ar Garantuotos dalys ir darbas.

2412 WEST 71ST ST. CHICAGO, ILL. PHONE: 471-2446

hi DAINA ELECTRONICS

Sav. int. A. Semėnas

TV - RADIJAI - JUOST. REKORDERIAI STEREO FONOGRAFAI - PLOKŠTELĖS ANTENOS - BATERIJOS - LEMPUTĖS EL. VIRT. PRIETAISAI - LAIKRODŽIAI

Viskam temiausios kainos ir garantija

3321 S. Halsted St. CLIFFSIDE 4-5685

Stirbis Fuel Oils

Aliejus virtuvei ir krosnims "Geresnė ir pigesnė alyva"

Tel. HEmlock 4-6264

PETER STIRBIS

6741 So. Maplewood Ave.

Chicago 29, Ill.

MOVING

Apdraustas perkraustymas įvairių atstumų

A. VILIMAS

3415 S. Lituanica Ave.

Tel. FRontier 6-1882

SKIP'S SELF SERVICE **Liquor Store**

5515 SO. DAMEN AVE. ALL PHONES WA 5-8202

JANUARY — SAUSIO 16, 17, 18 D. D.

OTARD IMPORTED COGNAC	Fifth	$4.98
BISQUIT THREE STAR COGNAC	Fifth	$5.29
HINE THREE STAR COGNAC	Fifth	$5.98
GRAIN ALCOHOL 190 Proof U. S. P.	Fifth	$4.89
ADVOKAAT EGGNOG LIQUEUR	Fifth	$3.39
WALL GERMAN CHERRY LIQUEUR 66 Proof	Fifth	$5.98
KRON BRANNVIN IMPORTED AQUAVIT	Fifth	$3.98
SOUTHERN COMFORT LIQUEUR	Fifth	$3.89
CANADA HOUSE IMPORTED CANADIAN WHISKY	Fifth	$3.39
TUBORG IMPORTED DENMARK BEER Case of 24—12 oz. Bottles	Case	$6.95

Mutual Federal Bendrovės Rekordas...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyveno karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galima atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.
- Dabartinis mokamas dividendas 4½% visose taupymo sąskaitose.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government

2202 W. CERMAK RD. • CHICAGO 8, ILLINOIS

Phone: VIrginia 7-7747 John J. Kazanauskas, Pres.

AUTOMOBILIAMS VIETA GRETA MŪSŲ ĮSTAIGOS

LAIŠKAI IŠ NEW YORKO

Mielas Bičiuli,

Šiandien galėčiau parašyti patį trumpiausią laišką. Bet tu nori ilgo laiško, daug nuotykių, daug išgyvenimų, daug žmogaus ir daug pakrančių... Gi New Yorke nėra pakrančių, yra lietuvių, yra absurdų ir aplink juos žmogus. Reikia skubėti ir nesuspėti. Reikia važiuoti ir nenuvažiuoti Tai yra mašina, o ant tos mašinos dar mašina, kuri geria kavą..

Bet tu tikriausiai ne tokio laiško norėjai. Reikia naujienų, reikia žiovauti ir apkalbėti, kur būtų Pranas ir Antanas, kur būtų gražu ir gražiausia, kad visi jaustųsi laimingi: kokie mes genijai, kokie mes nuskriausti!..

Bet tu ne tokio laiško norėjai. Aš tau atsiųsiu lagaminą naujienų, kurias dirba mašinos 24 valandas be paliaubų. Ten rasi skardinių skaičių ir mašinų egoizmą. O paskui, o paskui — atominis karas...

Bet čia jau neįdomu. Čia jau baisu, ir tada geriau grįžti prie vestuvių: kiek suknelių, kiek panelių, kiek pozų.

Sakysi, kad netinka taip rašyti "rimtam meno kritikui". Ir aš sutikčiau, jeigu aš būčiau rimtas ir meno kritikas. Aš tik myliu meną, kaip kiti myli degtinę.

Taip, Bičiuli. Tai New Yorkas. Prakeiktas miestas, kur tiek reikia mylėti. Čia ir poezija vaikščioja kulnimis, nes jau nebeliko letenų. Dangoraižiai juokiasi iš tavęs, ir tu keli galvą, lenkdamas savo krūtinę.

Čia daugiau galerijų, negu karčiamų. Ar tu gali įsivaizduoti tokią tragediją? Aš negaliu. Čia daugiau teatrų, negu kinų, ir tu suprask šitą civilizaciją. Man baisu. Čia daugiau snobų, negu žmonių. Jie nevaikšto, jie šliaužia, bėgdami Fifth Avenue, ir vedžioja šuniukus pasivaikščioti prie Mona Lisos. Stačiai baisu. Tai toks išsvajotas New Yorkas. Pasaulio sostinė ant mėnulio rato.

Užteks, nes bus liūdnas mano laiškas. Nedera liūdėti, kada mašinos staugia. Nori rimčiau? Bet ar verta kalbėti rimčiau šitame Babelio bokšte? Gerai. Nepyk. Ir leisk man pasvajoti...

*

Praėjo kelios dienos, ir laiškas jau paseno. O dabar mėgstama sakyti, ko nesukurta vienu įkvėpimu, tas nekūryba, ko neparašyta krauju, to išvis neparašyta. Tad ar verta, Bičiuli, kurti, kad nesukurtum, mylėti, kad nemylėtum, gyventi, kad mirtum? Bet aš noriu gyventi. Ir tas mano prakeiktas noras gyvena manyje.

*

Nori dar senų naujienų? Mačiau New Yorke spektaklį — Liuterį. Tai blogas veikalas, kuris man patiko. Sakiau — blogas? O gal ir ne? Kas yra blogas? Kas yra geras? Kas yra gražus? Kas yra negražus? Liuteris sename St. James teatre. Trečiame aukšte sėdėjom du: aš ir ji. Gi ten apačioje sėdėjo jie. O ten gale epileptiniai kratėsi Liuteris. Išėjo nuogas "De profundis". Atsiklaupė, atsigulė ant pilkos žemės ir atsikėlė juodai aprengta dulke. Ir prakalbėjo dulkė. Visa salė sudrebėjo. Ne visa. Kiti miegojo. Teatras pigesnis už viešbutį. Tai vis New Yorko prajovai.

Liuteris nustojo giedoti — pradėjo rėkti. Liuteris nutarė sutvarkyti betvarkę. Ir sutvarkė. Kapuose. Gyviem nereikia tvarkos. Scena tamsi. Apsiaustai tamsūs. Karo lauke sudraskytos vėliavos. Reformos himnas ant griuvėsių lauko. Liuteris, jau pasenęs, ieško indulgencijų. Tamsu. Ploja. Šviesu. Viskas pasibaigė. Galime eiti namo...

*

Bet jau per ilgas bus mano laiškas. Bus per vėlu skaityt ryt dienos laikraščius. Labanaktis. Jau rytas. Neužmiršk užgesinti ryt dienos šviesas...

Tavo *Stasys Goštautas*

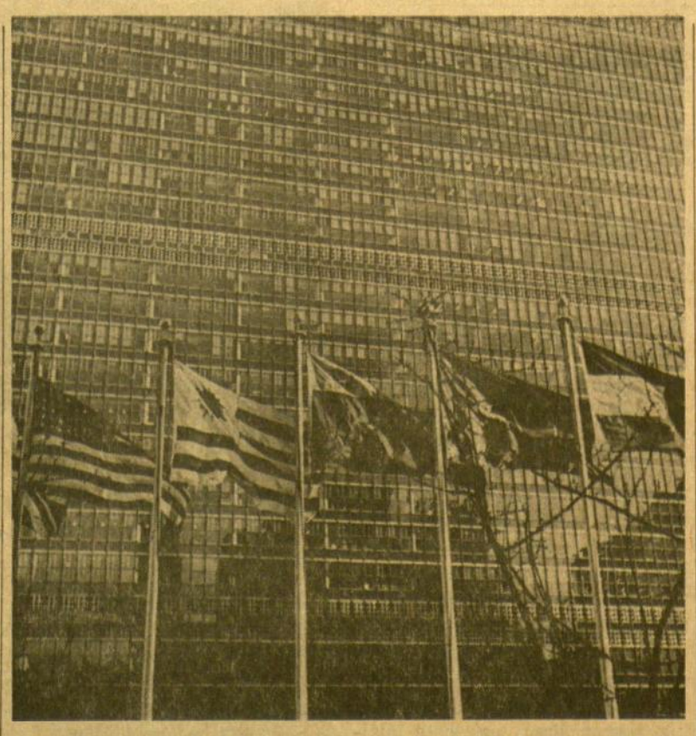

Tarptautinis New Yorkas — Nuotrauka Vytauto Maželio

VALGĘS AR NEVALGĘS?

Anglų fizikas Niutonas pasikvietė draugą pietų. Būdamas labai užimtas, jis pamiršo apie tai pasakyti tarnui, ir šis padavė tik vienam asmeniui.

Svečias atvyko, kaip buvo sutarta. Įėjęs jis pamatė ant stalo garuojančius pietus. Kadangi Niutonas vis tebebuvo užimtas ir į svečią neatkreipė dėmesio, tai tas atsisėdo, pavalgė ir nieko nesakydamas išėjo.

Po valandos Niutonas, žiūrėdamas į tuščias lėkštes, tarė:

— Keistas dalykas. Jei ne tie ant stalo stovintieji daiktiniai įrodymai, tai galėčiau pagalvoti, kad šiandieną dar nepietavau.

CHICAGO SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

Atsargiai ir pavyzdingai tvarkosi jau 40-ti metai. Nuo 1924 metų Chicago Savings laikosi sveikos investavimo politikos. Per 40 savo veiklos metų ji niekad nesustojo mokėjusi dividendus savo taupytojams. Šios bendrovės vadovybė ir šiandien tęsia tą pačią atsargią bet protingą santaupų administravimo politiką.

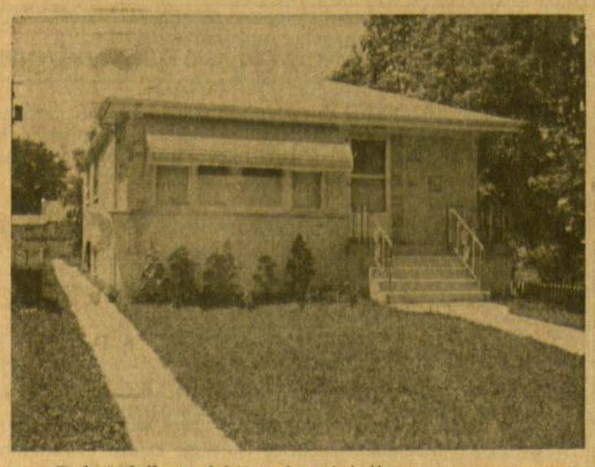

Dabar laikas pirkti arba statyti gyvenamus namus, kol kainos vėl nepradėjo kilti. Per paskutinius porą metų kainos žymiai sumažėjo, bet šis sumažėjimas yra tiktai laikinas. Žinovai tvirtina, kad ateinančiais metais kainos ir vėl pakils. Jos gali būti dar aukštesnės, negu buvo prieš porą metų. Chicagos Savings bendrovė gali padėti Jums įsigyti naują, gerą ir puikų namą. Viršuje esančiame paveiksle matomą namą galite pirkti jau pastatytą arba panašų namą galite užsakyti pagal savo planus ir nurodymus.

CHICAGO SAVINGS & LOAN BENDROVĖ, 43 milijonų dolerių finansinė įstaiga, namus perkantiems ar statantiems žmonėms yra pilnai pasiruošusi duoti morgičių prieinamiausiomis sąlygomis, lengvais mėnesiniais išmokėjimais. Susidomėjusius kviečiame atvykti į Amerikos Lietuvių sostinės centrą — Marquette Parko apylinkę, į CHICAGO SAVINGS & LOAN BENDROVĘ ir susitarti dėl paskolos.

Paveiksle matome taupytojus darbo dienomis atvykusius į Chicago Savings įstaigą. Toki vaizdai įstaigoj matosi kasdieną. Žmonės čia ateina įvairiausiais reikalais. Be paprasto taupymo Chicagos Savings bendrovė teikia taupytojams įvairiausius patarnavimus. Pas mus galima depozituoti gautus čekius, apmokėti būtiniausias sąskaitas, įsigyti pašto ženklų, taupyti vaikų mokslinimui, senatvei, Kalėdoms, vakacijoms ir kitiems tikslams. Tūkstančiai naudojasi šiais patarnavimais Kodėl nepabandot jais pasinaudoti ir jūs.

Paveiksle matome Chicago Savings bendrovės darbo dienos vaizdą. Dešinėje prie stalo sėdi bendrovės prezidentas John Pakel. Viduryje matome teisėją A. Wells, bendrovės vice-prezidentą, toliau matome kitus tarnautojus. pasiruošusius patarnauti atvykusiems klientams. Chicago Savings bendrovė duoda paskolas namams įsigyti. paruošia paskoloms reikalingus dokumentus, sutvarko morgičius, nuomoja brangenybėms vaults, taupo pinigus ir moka pačius didžiausius dividendus, kokius gali mokėti legalų ir tvarkingą biznį vedanti finansinė įstaiga. Kviečiame ir jus užeiti į Chicago Savings ir pasiteirauti.

Marquette Park — Amerikos Lietuvių Sostinėje

5245 SO. WESTERN AVE., CHICAGO 36, ILLINOIS — GRovehill 6-7575

Cicago Savings & Loan Association žymesniųjų krašto finansinių įstaigų tarpe yra viena stipriausioji, saugiai ir pavyzdingai tvarkanti savo įstaigos reikalus. Mes nesiveržiame tapti pačia didžiausia įstaiga, bet dedame pastangas visuomet teikti geriusius patarnavimus mūsų taupymo ir skolinimo nariams, ir siekiame visada būti stiprūs finansiškai. Chicago Savings bendrovė per visus 39 savo gyvavimo metus visuomet yra išmokėjusi savo taupytojams pilną taupomą sumą ir niekad nėra mokėjusi mažesnius, kaip 3% dividendus, tuo tarpu kai daugelis finansinių įstaigų yra mokėjusios tik 2% dividendus arba net mažesnius.

Štai nariams teikiamas mūsų pilnas patarnavimas:

HANDY HOURS

Monday ..... 12:00 P.M.-8:00 P.M.
Tuesday ..... 9:00 A.M.-4:00 P.M.
Wednesday .. Closed All Day
Thursday .... 9:00 A.M.-8:00 P.M.
Friday ..... 9:00 A.M.-8:00 P.M.
Saturday .... 9:00 A.M.-12:00 P.M.

4 1/2%
Anticipated Dividend on Investment Accounts

- Vacation Club
- College Bonus Savings
- Home Mortgage Loans
- Home Improvement Loans
- Christmas Club
- Insured Family Savings
- Notary Public Service
- All types of Insurance
- Free community rooms for your organization meetings
- Cash checks and pay all family bills with our special money order checks. No service charge to members
- U. S. Postal Stamp Machine Service
- Sell and redeem U. S. Bonds
- Two large free parking lots
- Drive-In Window
- Save-by-Mail Kits
- Travelers Checks
- Safe Deposit Boxes

LAIKE IR GYVENIME

Dabarties katalikų minties antologija

Žmonijos tragizmas ir kelias iš jo

Domėdamiesi krikščioniškąja kultūra, negalime neatkreipti dėmesio į naujai pasirodžiusį leidinį **"Comtemporary Catholic Thought"** Tai eilės rinktinių autorių straipsniai, sprendžią tikėjimo, vilties ir meilės klausimus moderniajame pasaulyje, suredaguoti **Barry Ulanovo** (išleido Sheed & Ward Ner Yorke, 310 psl.). Leidinio redaktorius, įsigilinęs į surinktus pasisakymus, galėjo įžangoje pasigėrėti: "Mes išeiname toli už savęs. Mes giliai pasiekiame savąsias gelmes. Šitokia yra dabarties katalikų minties orbita".

Veikalo pranašumu galima džiaugtis, ne tik turint galvoje keliamas idėjas, bet taip pat atsižvelgiant į pirmaujančius autorius.

Paslaptinga, bet prasminga

Veikalo tekste aptinkame itin įdomių minčių. Dom Illtyd Trethowan savo temoje "Protas ir tikėjimas" išryškina tikėjimo palaimą:

— Turėti tikėjimą, tai žinoti galutinę tiesą ir jos siekti. Tai aukščiausias intelektualinis reikalas, bet tai neturi įtaigoti nieko mažiau, kaip viso asmens aktyvumą.

Pabrėždamas tikėjimo ryšį su mintijimu, autorius sako:

— Teologija gali būti paslaptinga, bet ji visada privalo būti prasminga.

Veikalas svarsto ne tik tikėjimo, bet ir krikščioniškojo meno problemas. Rašydamas ta tema ir gilindamasis į menininko sielos būsenas, P. R. Regamey, O. P., primena, kad nuoširdus šios srities dailininkas, prieš kurdamas, turi savo širdy, savo sieloje siekti sintezės tarp atnaujintos krikščionybės aspiracijų ir labiausiai gyvybinių šio laiko meno polinkių.

Egzistencialistas apie laikų pabaigą ir kvietizmą

Įdomus pasisakymas egzistencialisto Gabriel Marcel. Jis rašo apie pesimizmą ir pasaulio pabaigos sąmonę. Pradžioje pasakoja:

— Prieš keletą mėnesių aš kalbėjausi su Max Picard, autoriumi "Žmogus iš nieko". Kalbėjomės Lugano ežero pakrantėse. Ir aš niekada neužmiršiu to ramumo, su kuriuo lemiamame pasikalbėjimo punkte jis pasakė: "Esu įsitikinęs, kad esame istorijos pabaigoje. Galimas dalykas, kad tarp mūsų yra daugelis, kurie bus liudininkai to apokaliptinio vyksmo, kuris atneš pabaigą. Max Picard, kaip žinome, — katalikas. Dar vėliau aš girdėjau protestantų dvasininką Dalliere, išsireiškiantį ta pačia kryptimi. Abiejuose žmonėse, o būtų sunku įsivaizduoti du žmones skirtingesnių temperamentų, buvo tas pats tikrumas ateinančios **parousia** (antrasis Kristaus atėjimas). Kas labiausiai mane stebina, tai kad, nors vienas jų yra katalikas, kits protestantas, nei vienas iš jų nėra sektantinės minties."

Akivaizdoje to, Gabriel Marcel peikia tą neryžtingą, neveiklų kvietizmą, kuris yra priešingas tai Evangelijos naujienai, kuri buvo Bažnyčiai patikėta. Iš kitos pusės, jis reiškia nusistebėjimą priešingo lagerio ryžtu, pvz. komunistų, kurie savo ideologiją atkakliai siekia paversti propaganda, automatišku perteikimu savo formulių, įelektrintų neapykantos aistra; tai gali įsikūnyti tik nukreipus tą aistrą prieš tam tikras žmonių grupes, kaip atpirkimo ožį, prieš žydus, krikščionis, masonus, buržuaziją ir panašiai "Ir nieko nėra taip nuostabaus matyti, kaip faktą: kaipgi lengvai vienas atpirkimo ožys pakeičiamas kitu".

Užnuodytame pasaulyje

Jeigu šitokių nehumaniškumų buvo senaisiais amžiais, viduramžiais, tai žmonija dar nebuvo tiek pajautusi ir įsisąmoninusi žmoniškumo principų. Dabar gi priešingai — jie yra tiek ryškūs ir visuotinai priimti, kad net ir jų laužytojai šaukiasi tų principų ir tariamai paremia tas kilniąsias idėjas, kaip demokratija, laisvė ir pan., nors vyriausybė, kurią jie siekia sostan įkelti ar soste išlaikyti, tas idėjas ryžtingai griauna ar griaus. Gyvename pasaulyje, kur atsiranda patarėjų, kad ir motinoms už vaiko auginimą turi būti užmokėta, ir tai rodo, kad pačios gyvenimo šaknys darosi užnuodytos. Gi didžiausia rykštė — valstybės kultas.

Ir, baigdamas savo žodį, Gabriel Marcel kalba apie meilę ir maldą.

Sekuliarizmo padarinių išryškinimas

Kitas gilus Europos mintytojas — Romano Guardini — išryškina naujaisiais amžiais įvykusį politikos, ekonomikos mokslo, meno, filosofijos, pedagogikos principų nuėjimą savu, skirtingu sekuliariniu keliu. Krikščionybė pasiliko siauresnėj savo sferoj, iš dalies prarasdama kontaktą su kasdiene realybe ir tapdama "grynai religine". Ir daugeliui žmonių religija pasidarė tik formalus dalykas, rezervuotas tik pašventinimui lemtingųjų įvykių, tokių, kaip gimimas, jungtuvės, mirtis. Modernusis žmogus, atsisakydamas krikščionybėje matyti tikruosius Dievo - žmogaus santykius, ėmė prarasti žmogui tinkamą garbingumą. Ir to viso padariniai tik dabar ima išryškėti.

Jau Nietzsche kitados perspėjo, kad moderniojo pasaulio nukrikščionėjimas dar nebuvo pilnai išryškinęs, ką reiškia žmonija be Kristaus. Tik paskutinis dešimtmetis ėmė pilnai tai atskleisti. Bet paskutinis dešimtmetis tebuvo tik pradžia. "Be religijos, — skelbia pagaliau Guardini, — gyvenimas darosi kaip mašina be tepalo — ji įkaista; jeigu ji ir veikia, kai kurios dalys sudega... Kai žmonės nejstengia savęs kontroliuoti iš vidaus, jie neišvengiamai turi būti 'organizuojami' išorinės jėgos. Kad būtų garantuotas norimas visuomenės funkcionavimas, vyriausybė su savo prievartos jėga praveda naują tvarką. Bet, mes klausiame, ar galima žmogui, kaip žmogui, tęsti egzistenciją ir prispaustam plikos prievartos jėgos?"

Išsigelbėjimo priemonė

Tas kolektyvinis veikalas, atskleidęs nuo krikščionybės nutolusios žmonijos tragizmą, prieš akis pastato vienintelę išsigelbėjimo priemonę — Dievo meilę. "Dievą mylėti, — sako knygos redaktorius Ulanov paskutinio skyriaus įžangoje, — tai šitaip persitvarkyti, kad būtume Dievo mylimi taip, kaip Jis savo dieviškuoju būdu nori mylėti". Tai nuoširdaus ir natūralaus ryšio su Dievybe sudarymas. Tai, kaip skelbia W. K. Grossouw, dvasinio subrendimo kelias. Tai išsinėrimas iš egoistinio fanatizmo, apie kūrį filosofas Jacques Maritain sako, kad jis sukausto kiekvieną kilnųjį jausmą, ir vienintelė priemonė prieš tai yra Evangelijų šviesa, religinės sąmonės progresas tikėjime, artimo meilė, kuri yra vaisius sielos vienybės su Dievu. Ir tai yra ne kokio davatkiško sentimento, o tiesos kelias. Filosofas Maritain savo paskutiniuoju sakiniu čia kaip tik pabrėžia, kad tikri humaniškumo ryšiai yra ugdomi uolumu, siekiant tiesos, jeigu tik meilė yra drauge.

Pastaba. Ši antologija turi dar ir kitus, jau mūsų suminėtus ar dar minėsimus, gilius pareiškimus tokių dvasios galiūnų, kaip plataus susidomėjimo susilaukusio filosofo Teilhard de Cardin, S.J., Henri de Lubac, Karl Adam ir kt.

J. Pr.

Adomas Galdikas — Išsidraikęs rudens peizažas

FILMŲ ĮVAIRUMAI

Didingas Leopardas

"The Leopard", ekspertiškai nufilmuotas spalvotas filmas, Cannes Filmų festivalyje visų teisėjų vienbalsiai buvo pripažintas 1963 m. geriausiu.

Pastatytas italų - amerikiečių (Titanus Films), išleistas 20th Century Fox bendrovės. Pagamintas Goffredo Lombardo, surežisuotas garsaus italų režisieriaus Luchino Visconti pagal tarptautiniai pripažintą princo Giuseppe di Lampedusa šedevrą "Il Gattopardo" ("Leopardas"), labiausiai perkamą romaną Italijoje. Skaičiusiam knygą malonu, kad filme nė kiek nuo jos nenutolta ir net puikieji dialogai palikti tie patys.

"Leoparde" rodomas 19 šimt. Sicilijos aristokratijos susidūrimas su revoliucija bei plebiscitu, pasisekus Garibaldi invazijai. Svarbiausias herojus — Don Fabrizio, Salinos princas, senovės monarchų Burbonų dinastijos atstovas, kurio šeimos herbas yra leopardas, priverstas pasiduoti Italijos vienijimui, karaliui Viktorui Emanueliui viešpataujant. Jis, vienas didžiųjų valdančiųjų aristokratų, pramato ateitį ir sutinka su savo jaunuoju sūnėnu Tancredi (Alain Delon), kad "dalykai turi pasikeisti, jei norima, kad viskas pasiliktų taip pat". Salinos princas nebėra jaunas ir jis susilaukia tokio amžiaus, kai mato griūvant visą savo pasaulį, bet jis žino, kad ir jam mirus, viskas tęsis toliau.

Filmuota Sicilijoje ir išnaudota iki smulkmenų parodyti autentiškas meniškai išdabintas pilis, sodus, kalnus bei kalvas ir kaimus.

Don Fabrizio rolėje amerikiečių veteranas Burt Lancaster pasirodo nepaprastai imponuojantis. Gal kiek į pabaigą perdėtai jau nuvargęs, rezignuojantis ir be gyvumo. Tačiau mąstančiojo ir veikiančiojo princo rolėje jis yra įtikinantis.

Italė Claudia Cardinale — jaunoji gražuolė Angelica, be garsių protėvių, bet turtinga — suprato savo rolę ir gerai atvaizdavo žavią kerėtoją, kuriai trūksta auklėjimo.

Įdomu, kad muzikiniam fonui buvo panaudotas Giuseppe Vardi nežinomas valsas, rastas neatspausdintas rankraštyje vienoje senoje Romos bibliotekoje. Tik suaugusiems.

St. Sem.

cionavimas, vyriausybė su savo prievartos jėga praveda naują tvarką. Bet, mes klausiame, ar galima žmogui, kaip žmogui, tęsti egzistenciją ir prispaustam plikos prievartos jėgos?"

Išsigelbėjimo priemonė

Tas kolektyvinis veikalas, atskleidęs nuo krikščionybės nutolusios žmonijos tragizmą, prieš akis pastato vienintelę išsigelbėjimo priemonę — Dievo meilę. "Dievą mylėti, — sako knygos redaktorius Ulanov paskutinio skyriaus įžangoje, — tai šitaip persitvarkyti, kad būtume Dievo mylimi taip, kaip Jis savo dieviškuoju būdu nori mylėti". Tai nuoširdaus ir natūralaus ryšio su Dievybe sudarymas. Tai, kaip skelbia W. K. Grossouw, dvasinio subrendimo kelias. Tai išsinėrimas iš egoistinio fanatizmo, apie kūrį filosofas Jacques Maritain sako, kad jis sukausto kiekvieną kilnųjį jausmą, ir vienintelė priemonė prieš tai yra Evangelijų šviesa, religinės sąmonės progresas tikėjime, artimo meilė, kuri yra vaisius sielos vienybės su Dievu. Ir tai yra ne kokio davatkiško sentimento, o tiesos kelias. Filosofas Maritain savo paskutiniuoju sakiniu čia kaip tik pabrėžia, kad tikri humaniškumo ryšiai yra ugdomi uolumu, siekiant tiesos, jeigu tik meilė yra drauge.

Pastaba. Ši antologija turi dar ir kitus, jau mūsų suminėtus ar dar minėsimus, gilius pareiškimus tokių dvasios galiūnų, kaip plataus susidomėjimo susilaukusio filosofo Teilhard de Cardin, S.J., Henri de Lubac, Karl Adam ir kt.

J. Pr.

Prie kompozitoriaus prof. K. V. Banaičio nekrologo

Šių metų sausio mėn. 4 d. "Draugo" kultūriniame priede tilpo Izos Motekaitienės jautriai ir įdomiai parašytas a. a. prof. K. V. Banaičio nekrologas. Straipsnio pradžioje rašoma apie velionio gimtąjį ūkį, kur girdi "...tėvas Saliamonas taip mėgdavęs muziką, kad samdydavęs tarnaites ūkio darbams tik su gerais balsais, kad, joms dainuojant, galėtų iš tolo grožėtis. Gi mažajai savo dukrai Salomėjai nupirko pianiną mokintis muzikos (kas buvo tais laikais ūkiuose išimtinu dalyku) ir savo lėšomis užsakęs visam kanklių orkestrui instrumentus, mokėjo algą pasamdytam kanklių vadovui Puskunigiui — ir šis orkestras koncertavęs net Kaune". Iš aprašymo matyti, kad tai vyksta Vaitiekupių ūkyje.

Kai man reikėjo paruošti "Liet. Ensiklopedijai" ir "Liet. Muzikos Vardynui" komp. K. V. Banaičio biografiją, neturint savo muzikologijos archyve pakankamai medžiagos, kreipiausi į jį. Ir jis man prisiuntė dvi autobiografijas: trumpą (papildęs kiek patalpinau "Liet. Enc.") ir išsamesnę patalpinau "'Liet. Muz. Vardyne" 1955 m. III sąsiuviny). Ilgojoje autobiografijoje apie kanklininkus pats K. V. Banaitis rašo šitaip:

"'Jo tėvo ūkyje 1902—1905 buvo slapta mokykla, kurioje Kazys išmoko lietuviškai skaityti ir rašyti. Mokytojas buvęs vargoninkas Vaivada (kilęs iš Veliuonos apylinkės), mokė keliolika berniukų ir mergaičių' iš apylinkės viensėdžių. 1906 m. įsisteigus S. Banaičio knygų spausuvei Kaune, visa šeima persikėlė į miestą". Toliau rašo: "'1916. I. 13 Kauno miesto teatre įvyko didelis koncertas, kuriame dalyvavo Banaičio vad. mišrus ir moterų chorai ir kanklių orkestras, vad. seno kanklininko Pr. Puskunigio. Spaustuvininkas S. Banaitis savo lėšomis padirbdino keliolika įvairaus dydžio instrumentų (nuo piccolo iki bosinių kanklių) ir visą mokymo laiką mokėjo Pr. Puskunigiui algą. Koncerto tikslas buvo supažindinti aukštąją vokiečių karinę valdžią su lietuvių daina ir liaudies muzika". Šis orkestras buvo Kaune sudarytas iš spaustuvės darbininkų 1914 m. Ar K. Banaitis dalyvavo kanklininkų orkestre? Tuometinėse kanklininkų grupės nuotraukose jo nesimato. Detalizuotas K. V. Banaičio kūrinių aprašymas I. Motekaitienės straipnyje pilnai sutinka su paties kompozitoriaus pateiktomis autobiografinėmis žiniomis (rankraštis saugomas 'Lit. Muz. Archyve").

J. Žilevičius

Pristatome Visokių Rūšių STATYBAI IR NAMŲ PATAISYMUI MEDŽIAGĄ

CARR MOODY LUMBER CO.
STASYS LITWINAS, Prez.
3039 S. Halsted St., VI 2-1272
Apkainavimą ir prekių pristatymą teikiame nemokamai
Raštinė atdara kasdien nuo 8 val. ryto iki 6 val. vakaro ir šeštadieniais iki 3 val. p. p.

ROOSEVELT PICTURE FRAME COMPANY
Manufacturers

Rankomis išpiaustyti paveikslų rėmai. Pritaikinti paveikslams, skelbimų rėmai, metalu aplieti rėmai.
2400 S. Oakley Ave., Chicago
VIrginia 7-7258-59

Lietuviška valgykla. Gražiausias lietuviškas restoranas, kuriame gaminami lietuviški valgiai.
Atdara nuo 6:00 valandos ryto iki 8:00 valandos vakaro.
"PALANGA" RESTAURANT
6918 So. Western Ave. — GR 6-9758
JADVYGA ir JUOZAS BARTKUS, Savininkai

LIETUVIŲ PREKYBOJE TERRA
3237 West 63rd St., Chicago 29, Ill., tel. 434-4660
Gintaras, puošmens ir brangenybės, lietuviškos knygos ir muzikos plokštelės, kristalas, stalo sidabras, japonų ir bavarų porcelano servyzai, meniškieji odos dirbiniai ir d. kt.

NAUJAUSIOS MADOS PLAUKŲ ŠUKUOSENA, išpildoma prityrusių šukuotojų Vlado Andrijausko priežiūroje.
Artistic Beauty Salon
2711 West 71st Street
Telef. HEmlock 6-1098
Čia pat galėsite pirkti aukštos rūšies kosmetikos priemones.
Val. 9 iki 6 v. vak., kitu laiku susitarus.

VANDER WAGEN
ANGLYS
SINCLAIR ALYVA
Sinclair HEATING OIL
SuperFlame
3605 West 63rd St. POrtsmouth 7-8020

UNIVERSAL SHOE STORE

(Virš 40 metų Bridgeporte)
Naujausio stiliaus batai visai šeimai
3335 South Halsted Street
Chicago, Illinois
(Liet. batų krautuvė) YArds 7-0525
Atdara: kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro. Pirmadieniais ir ketvitadieniais nuo 9 val. ryto iki 9 val. vakaro.

FOTOGRAFAS ŽAVIOMS NUOTAKOMS

Gowns by Martha
PORTRAITS • CANDIDS
3213 S. MORGAN ST. YArds 7-5858

VYRIŠKI RŪBAI
SIUVAMI PAGAL JŪSŲ FIGURĄ, IŠMIERAS, PASIRINKTĄ MEDŽIAGĄ IR STILIŲ
• KOSTIUMAI • PALTAI
• FORMALŪS RŪBAI • UNIFORMOS
Darbas atliekamas geriausiose Amerikoje "SIMPSON" Companijos siuvyklose.
Didelis pasirinkimas — vietinių ir užsieninių medžiagų.
NAUJAUSI MADŲ ŽURNALAI

JONAS H. AKŠYS
6645 S. WINCHESTER AVE. CHICAGO 36, ILL., TEL. 925-5179
Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 val. ryto.
Kainos: Paltai nuo $80 iki... Kostiumai nuo $85 iki...

NELAUKIT, nes rytoj jau gali būti pervėlu
Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimei ištikus neturėsite jokių nemalonumų.
GENERALINIAI AGENTAI ŠIŲ kompanijų:
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE COMPANY
AMERICAN BONDING COMPANY
AMERICCAN INDEMNITY COMPANY
DUBUQUE FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
FIREMAN'S FUND INSURANCE COMPANY
FIREMAN'S INDEMNITY COMPANY
INDUSTRIAL INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
PACIFIC NATIONAL FIRE INSURANCE CO.
PEARL ASSURANCE COMPANY
RELIANCE INSURANCE COMPANY
UNIVERSAL INSURANCE COMPANY
WESTERN FIRE INSURANCE CO.
WESTERN CASUALTY & SURETY CO.
Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters
O'MALLEY and McKAY, Inc.
222 W. Adams St. Room 800
Telefonas CEntral 6-5206

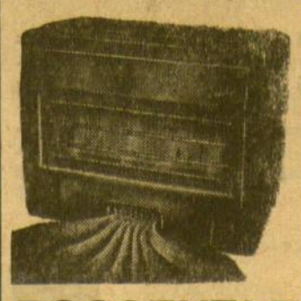

Mūsų erdviose patalpose turime didžiausį pasirinkimą visų moderniškų baldų, elektrinių krosnių, radijo ir televizijos aparatų, šaldytuvų ir kitų namams reikmenų.
LIETUVIŲ ĮSTAIGA
ROOSEVELT FURNITURE CO.
F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS
2310 W. Roosevelt Road Tel. SEeley 3-4711
Atdara pirmad. ir ketvir. 9—9 val., antr., treč., ir šeštadieniais nuo 9 iki 6 val. Sekmad. atdara nuo 11 iki 4:30 po pietų

STABDŽIŲ TAISYMAS IR NAUJŲ ĮDĖJIMAS
(COMPLETE BRAKE SERVICE)
KAROSERIJOS TAISYMAS, LYGINIMAS IR DAŽYMAS
(BODY & FENDER WORK)
Taip pat tepimas, dalių keitimas ir kiti smulkūs mechaniški pataisymai.
Nauja dirbtuvė su moderniškiausiais įrengimais.
Naudokitės mūsų žemomis kainomis, garantuotu ir sąžiningu darbu.
ČESAS AUTO REBUILDERS
2423 West 59th Street Chicago 29 Illinois
GRovehill 6-7777

Skaitykite ir platinkite dienr. Draugą.

Kultūrinė Kronika

L. K. M. AKADEMIJA RUOŠIASI SUVAŽIAVIMUI

1. **Iš Akademijos veiklos.**

1) Po vasaros atostogų centro valdyba, pradėjusi darbą, pirmame savo posėdyje praėjusių metų spalio mėn. 18 d. svarstė VI-jo Akademijos suvažiavimo klausimus, naujų narių priėmimą ir Lietuvos istorijos ir Religinės kultūros instituto steigimą. Kitame posėdyje 1963 m. gruodžio 19 d. c. valdyba išklausė pranešimą apie naują Akademijos židinį, susipažino su komisijos parengtu steigiamo Lietuvos istorijos ir Religinės kultūros instituto statuto projektu, aptarė kai kuriuos VI-jo Akademijos suvažiavimo klausimus ir Persekiojamos Lietuvos Bažnyčios archyvo reikalus.

2) Centro valdyba su džiaugsmu sutiko žinią, kad Amerikoj, Naujoj Anglijoj centro valdybos įgalioto dr. Juozo Girniaus rūpesčiu lapkričio mėn. 17 d. įkurtas naujas Akademijos židinys ir išrinkta židinio vadovybė: pirmininku prof. dr. J. Navickas, nariais — dr. Br. Baškys, kun. prof. J. Jurgelaitis, muz. V. Marijošius ir dr. V. Vaitkus. Steigiamasis židinio susirinkimas įvyko Putname, Nek. Prasid. seserų vienuolyno patalpose, kur dalyvavo gražus būrys Naujosios Anglijos lietuvių intelektualų.

3) New Yorko L. K. M. akademijos židinys spalio mėn. 26 d. savo narių metiniame susirinkime aptarė VI-jo Akademijos suvažiavimo sekcijų, pamaldų, informacijos, finansų ir banketo reikalus. Lėšoms telkti sudaryta komisija, vadovaujama p. ?l. J. Balkūno, kuri jau pradėjo veikti. Informacija spaudoje pavesta rūpintis kun. dr. V. Gidžiūnui, OFM, o meniniais reikalais — prof. dr. Šlepetytei-Jannece.

4) Romoje veikiančios Istorijos mokslų sekcijos nariai spalio mėn. 10 d. buvo susirinkę į posėdį, kuriame prof. dr. Z. Ivinskis skaitė paskaitą: "Lietuvos istorijos problemos naujausioj vokiečių istorinėj literatūroj".

Ta pati Istorijos mokslų sekcija spalio 20 d. suruošė Romoje 100 m. nuo 1863 m. sukilimo minėjimą su kun. dr. J. Vaišnoros, MIC, paskaita: "1863 m. sukilimas ir dvasiškija".

2. **Suvažiavimo reikalai.** Intensyviai ruošiamasi VI-jam Akademijos suvažiavimui, kuris įvyks 1964 į rugsėjo pirmąjį savaitgalį. Centro valdybos pirmininkas ir sekretorius uoliai susirašinėja su suvažiavimui ruošti komitetu New Yorke ir su sekcijų vadovais. Jau yra nustatyta, kad VI-jame Akademijos suvaižavime bus 9 sekcijos:

Teologijos, kuriai vadovauja prof. dr. A. Liuima, SJ, Filosofijos — prof. dr. J. Girnius, Teisės ir ekonominių mokslų — prof. dr. Br. Kaslas, Istorijos — prof. dr. Z. Ivinskis, Medicinos — dr. D. Jasaitis, Tikslių-jų mokslų ir gamtos — dr. A. Damušis, Politinių ir socialinių moksų — prof. dr. V. Vardys, Pedagogikos ir psichologijos — prof. dr. V. Bieliauskas, Literatūros ir kalbos — kun. dr. L. Andriekus, OFM.

Be secijų paskaitų suvažiavime bu bendra įžanginė paskaita, o suvažiavimą baigiant, bus paminėta 100 metų nuo spaudos draudimo sukaktis. Visų pasktų, kaip sekcijų, taip ir bendrų temos bei jų paskaitininka bus pranešta vėliau.

3. **L. K. M. Akademijos narių pasitarimas Vokietijoj.** Praėjusių metų rugpjūčio mėn. 8 d. Europos lietuvių studijų savaitės metu Koenigswinter'yje įvyko ten esčių Akademijos narių pasitarimas. Jame dalyvavo šie Akademijos nariai: kun. dr. J. Aviža, kun. dr. A. Baltinis, prof. dr. J. Eretas, dr. J. Grinius, prof. dr. Z. Ivinskis, kun. dr. P. Jatulis, kun. R. Krasauskas, prof J. Lingis, prof. dr. A. Maceina, kun. dr. St. Matulis, MIC, kun. prof. dr. P. Rakauskas, SJ, kun. dr. J. Vaišnora, MIC, ir kun. prof. dr. J. Zeliauskas, SDB. Pasitarime buvo paliesti VI-jo suvažiavimo programos ir paskaitų temų klausimai ir Akademijos leidiniai bei jų platinimas.

4. **Nauji nariai.** L. K. M. Akademijos šeima padidėjo keliais nariais. Spalio mėn. 18 d. posėdyje centro valdyba priėmė Akademijos nariais: msgr. dr. Juozą Končių (Fort Lauderdale, Florida), prof. dr. Vytautą Bieliauską (Cincinnati, Ohio), dr. Julių Kajetoną Čeginską (Upsala, Švedija), ogruodžio 19 d. posėdyje — kun. dr. Titą Narbutą (Dayton, Ohio).

● **Scenos darbuotojų sąjungos paskelbtajam konkursui** lietuviškai komedijai parašyti s-gos pirmininkės S. Adomaitienės adresu yra gauti šeši kūriniai: "Lobiai už debesų", 4 veiksmų farsas, autorius — Rita Kuosa; "Aukso galva", 3 veiksmų komedija — Vaitokas; "Saulėgrąžų sala", 4 veiksm. kom., — Vambutas; "Viščiukų ūkis", 3 veiksm. satyrinė kom., — Ramutė; "Klevų alėja 669", 2 veiksmų kom., — Petras Paravonis; "Jaunatvės daina", 3 veiks. kom., — Aitvaras. Jury komisija pradėjo atsiųstuosius kūrinius skaityti. Komisiją sudaro: kun. V. Bagdanavičius, MIC, Zita Kevalaitytė - Visockienė, Marija Lemešytė - Dikinienė, Balys Chomskis ir Kazys Oželis.

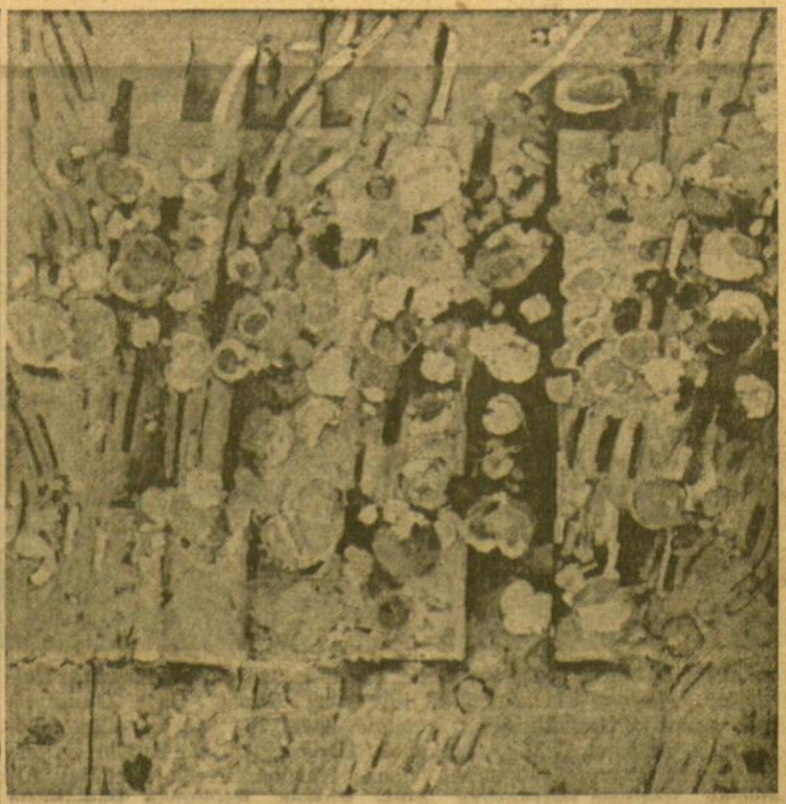

Vytautas O. Virkau — Klajojanti ugnis

Iš parodos Gres galerijoje, Chicagoje

Max Pechstein — Laivai Nidoje

● **Vokiečių tapytojai Nidoje.** Vokiečių ekspresionizmo tapytojas Schmidt - Rottluff 1913 m. praleido Nidoje vasarą, kurios metu jis ten nutapė eilę žinomų kopų peizažų, aktų, žvejų laivų kompozicijų. — Šių darbų reprodukcijos su paaiškinimais dabar pateikiamos leidinyje **Karl Schmidt - Rottluf "Bilder aus Nidden 1913"**. Einfuehrung von Gerhardt WIETEK (Werkmonographien zur Bildenden Kust. Nr. 91). Stuttgart: Philipp Reclam jun. 1963. 32 p. 16 pav. Kaina DM 1.50.

Kitas vokiečių ekspresionizmo tapytojas **Max Pechstein** Nidoje pirmą kartą buvo jau 1909 m. Savo atsiminimuose Pechsteinas aprašo, kaip jis apsigyvenęs pas kuršių žvejį Martyną Sakutį (Martin Sakuth) ir su juo žvejodavęs Kuršių mariose. Esant blogam orui, jie su laivais sustodavę ties Nemuno žiotimis, kur gyvenę lietuvių. Nidai patekus už Vokietijos sienų, Pechsteinas Nidon daugiau nebevykęs (plg. Max PECHSTEIN. Erinnerungen. Mit 105 Zeichnungen des Kuenstlers. Herausgegeben von L. Reidemeister. Wiesbaden: Limes Verlag 1960, 128 p. su daug įdomių Kuršių Neringos piešinių).

Visa eilė žymių vokiečių tapytojų, nepabūgdami Lietuvos, ir vėliau lankydavosi ir tapydavo Nidoje. 1955 m. Mannheime buvo sudaryta didelė paroda, pavadinta "Tapytojai Nidoje" (Katalog "Maler in Nidden", Staedtische Kunsthalle Mannheim, 1955). Nidoje iš lietuviškos miškų valdybos buvo išsinuomavęs sklypą ir jame sau pasistatęs vasarnamį žinomas vokiečių rašytojas **Thomas Mann** (Thomas Mann, Zeit und Werk. Berlin 1955, p. 426. Lebensabriss, 1930).

● **Kęstutis Zapkus ir Vytautas O. Virkau Gres galerijoje, Chicagoje.** Šiuo metu šioje galerijoje vyksta paroda keturių dailininkų, laimėjusių premijas ir atžymėjimus praėjusių metų Chicagos meno festivalyje. Jeigu Miyoko Ito darbuos lengva atsekti japoniškojo meno aidą, tegu ir labai sumodernintą, jeigu Ivan Mischo drobėse liejasi audringas slaviškas temperamentas, tai dar akivaizdžiau Zapkaus ir Virkau paveiksluose dvelkia lietuviškasis nuosaikumas, ramybė ir išmąstytas konstruktyvumas. Abiejų lietuvių čia mažiausiai pasitikima atsitiktinumu, o viskas laimima jausmo šiluma ir nemeluotu, intymiu santykiu su vaizduojamąja tikrove.

Parodoje išstatyta Miyoko Ito 4 darbai, Ivan Mischo — 3, Vytauto O. Virkau — 4, o Kęstučiui Zapkui paskirta visa centrinė galerijos patalpa, kurioje išstatyta 9 mūsų dailininko darbai. Trys iš jų visai nauji, rodą nūdieninio Zapkaus linkimą į linksmesnes spalvas, negu buvome pratę regėti ankstesniuose jo darbuose. Paroda Gres galerijoje vyks iki vasario 15 dienos. Galerijos adresas: 156 East Onterio St.

● **Vilniuje minėtas K. Donelaitis.** Sausio 4 d. Vilniaus filharmonijoje įvyko jubiliejinis vakaras Kristijono Donelaičio 250 m. gimimo metinėms paminėti. Į jį buvo pakviesti visų Sovietijos respublikų, Maskvos ir Leningrado rašytojų atstovai, be to, "Metų" vertėjai į rusų, gudų ir latvių kalbas. Tą pačią dieną Vilniuje buvo atidaryta jubiliejinė paroda, skirta K. Donelaičio gyvenimui ir kūrybai bei sovietų dažnai pabrėžiamo vad. literatūrinio palikimo nagrinėjimui nušviesti. Minėjimai įvyko ir kituose Lietuvos miestuose. Sausio mėn. viduryje Vilniuje rengiama mokslinė konferencija — ji skirta K. Donelaičio kūrybiniam palikimui nagrinėti. Numatyta keliolika mokslinių pranešimų.

● **Leidiniai ir suvenyrai Donelaičio sukakties proga.** Lietuvoje Donelaičio gimimo sukakties proga išleisti ar rengiami išleisti keturi leidiniai: jau pasirodė leidinys "Jau saulelė vėl..." (paskelbta 19 vertėjų vertimai 10-čia kalbų), išleista K. Doveikos apybraiža lietuvių ir rusų kalbomis apie poeto gyvenimą ir kūrybą, greitu laiku numatoma išleisti L. Gineičio monografija "K. Donelaitis ir jo epocha" ir kalbininko J. Kabelkos studija apie poeto raštų kalbą.

Sovietų pašto ministerija išleido specialų pašto ženklą Donelaičio sukakčiai pažymėti (autorius — K. Dočkus, įrašas rusų ir lietuvių k.), dar išleidžiami specialūs vokai, medalis, dailininkų raižinių reprodukcijos ir pan. Maskvoje Donelaičiui pagerbti minėjimas įvyksiąs sausio mėn. pabaigoje. Pagal jubiliejinio komiteto pirm. K. Korsaką, nebūsiančios pamirštos ir tos vietos Kalingrado srityje, kuriose poetui teko gyventi. Esą, dėl žiemos pastatų konservavimas bei žemės darbai buvo atidėti pavasariui.

"Laiškų Lietuviams" konkursas

KOKĮ AŠ NORIU MATYTI KUNIGĄ

Kiekviena profesija turi tuos, kuriems ji tarnauja: gydytojas — pacientus, pardavėjai — pirkėjus, amatininkai — darbą užsakančius. Ir kiekvienas pašaukimas turi tuos, dėl kurių pašauktasis kviečiamas: visuomenininkas — visuomenės narius, rašytojas — jo kūrybą skaitančius, tėvai — vaikus. Kai kurie pašaukimai gali tapti profesijomis, kai kurie ne. Tėvas negali tapti iš profesijos tėvu, rašytojas iš profesijos gali rašyti, tačiau jei kas rašo tik iš profesijos, ne iš pašaukimo, tas yra tik rašeiva.

Kunigystė savo esme yra pašaukimas. Profesija ji yra tik atsitiktinai ir niekada vien profesija. Kaip profesija, kunigystė apimtų tik tuos, kuriuos kunigas aptarnauja: klebonas — parapiečius, kapelionas — ligoninės ligonius ar mokyklos mokinius; organizacijos dvasios vadovas — jos narius. Kaip pašaukimas, kunigystė išeina iš tų siauresnių ribų, nes kunigas yra šaukiamas ne vien dėl jo tiesioginiai aptarnaujamųjų, bet dėl visų žmonių, kuriuos sutinka.

"Laiškų Lietuviams" 1963—1964 m. konkurso tema, **"Kokį aš noriu matyti kunigą"**, kaip tik liečia tuos plačiuosius kunigo santykius su visais žmonėmis: su katalikais ir nekatalikais, su tikinčiaisiais ir netikinčiaisiais. Konkursui skirtame rašinyje galima nuodugniai išgvildenti tuos santykius; galima pasitenkinti vienu ar kitu. Medžiagos apimtis yra reikšmingas dalykas, tačiau dar svarbesnė yra vaizdinė ar logiška galia, kuria medžiaga pristatoma. Tad galima sukurti kontrastais nuspalvintą gyvenimišką vaizdelį arba atpasakoti tikrą kunigo pasišventimą parodantį įvykį. Pagaliau, taip pat galima, kaip vienas besišypsantis šeimos tėvas išsireiškė, parašyti rašinį tema: "Kokį aš norėčiau matyti save, jei būčiau kunigas".

Rašinys turi būti ne ilgesnis kaip 3,000 žodžių. Konkurso paskutinė diena — 1964 m. vasario 1 d. Straipsniai pasirašomi slapyvardžiu, įdedant į atskirą vokelį savo tikrąją pavardę bei adresą, ir siunčiami "Laiškų Lietuviams" redakcijai, 2345 W. 56th St., Chicago, Ill. 60636. Skiriamos trys premijos: I — 100 dol., II — 60 dol. ir III — 40 dol. (l. l.)

J. F. EUDEIKIS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
TRYS MODERNISKOS KOPLYČIOS
4605-07 South Hermitage Avenue
Tel. YA 7-1741-2
4330-34 South California Avenue
Telefonas LA 3-0440 ir LA 3-9852

Laidotuvių Direktoriai
MAŽEIKA & EVANS
6845 SO. WESTERN AVE.
TRYS MODERNISKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS
MAŽINOMS VIETA
REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

Petkus
TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS
2533 West 71st St. Telef. GRovehill 6-2345-6
1410 S. 50th Ave., Cicero, TOwnhall 3-2108-09
AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

BAŽNYTINIŲ PAMALDŲ VADOVĖLIS

yra gaunamas Drauge. Jame yra visos reikalingos maldos ir giesmės bei liturginiai nurodymai. Išleido Kunigų Vienybė, 2 pataisyta laida. Kaina $3.50. Užsakymus siųsti: DRAUGAS, 4545 W. 63rd St., Chicago 29, Ill.

LEO'S SINCLAIR SERVICE
LEONAS FRANCKUS, Sav.
Stabdžiai, Sankabos, Transmisijos, Tune-ups ir Motorų Remontas
5759 So. Western Avenue
Kampas 58th Street
Telefonas PRospect 8-9533

CAMERAS AND SUPPLIES
MARQUETTE PHOTO SUPPLY
REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MĖGĖJAMS
Daug sutaupysite pirkdami čia įvairių filmų foto aparatus ir jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis Kalėdoms. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atdara pirmad. ir ketvirt. vakarais iki 9 val.
3314 West 63rd Street
Chicago 29, Illinois
Tel. PR 6-8998

TAISOME RADIJUS & TELEVIZIJAS
Teisingai ir pigiai
J & T RADIO-TV
4832 W. 14th St. Cicero, Ill.
Tel. 863-4666

J. M. RUDIS
Lietuvis savininkas
ALYVA
Gyvenamų bei industrinių pastatų šildymui.
BANNER OIL CO.
Tel. CO 4-7465

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

STEPONAS C. LACKAWICZ
2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1213
2314 W. 23rd PLACE Tel. Virginia 7-6672

PETRAS BIELIONAS
4348 S. CALIFORNIA AVE Tel. LAfayette 3-3572

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401

POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911

LEONARDAS F. BUKAUSKAS
10821 S. MICHIGAN AVE. Tel. COmmodore 4-2228

JURGIS F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138—1139

VASAITIS — BUTKUS
1446 S. 50th AVE., CICERO, ILL. Tel. OLympic 2-1003

GUŽAUSKŲ BEVERLY HILLS GĖLINYČIA
Geriausios gėlės dėl vestuvių, banketų, laidotuvių ir kitų papuošimų
2443 WEST 63rd STREET
Telef. PR 8-0833 PR 8-0834

Dideliam skaičiui mūsų draugų ir klientų darome
Privatų Išpardavimą
puikiausių vietinių ir angliškų medžiagų. Visa pirksite nebrangiai ir dar gausite švenčių dovaną.
Stein Textile bendrovė yra pirmoji, kuri parūpino vilnonių, šilko, nylons, taffetą, aksomo, angliškų medžiagų paltams ir kostiumams siuntimui artimiesiems į Lietuvą ir tolimąjį Sibirą — už žemas kainas!! Gavome specialių medžiagų paltams kaip vyrų, taip ir moterų: Veliūro, čiinčilos ir "needlepoint" ir kitų.
STEIN TEXTILE CO.
616 West Roosevelt Road, Chicago 7, Ill.
TELEFONAS — HARRISON 7-3737
Jefferson St., Chernin's alkštėje.
Nemokama vieta mašinoms už kampo į šiaurę

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO
MR. NELSON
SAVININKO
SAINT CASIMIR MONUMENT CO.
3911 West 111th Street
Didžiausias Paminklams Planu Pasirinkimas Visame Mieste
Telef. — CEdarcrest 3-6335
Vienas blokas nuo kapinių

Skaitykite ir platinkite dienr. Draugą.

Akademinės Prošvaistės

Leidžia Lietuvių Studentų Sąjunga.
Redaguoja Audronė Valaitytė ir Laima Poskočimaitė
Medžgiaga siųsti: 6641 S. Maplewood Ave., Chicago 29, Ill.

LITUANUS GYVYBEI UŽTIKRINTI

Savo pirmąjį dešimtmetį bebaigiantis LITUANUS žurnalas yra tvirtai stovintis informacinio mokslinio pobūdžio žurnalas anglų kalba. Lietuvių tarpe jis yra susilaukęs taipgi daug dėmesio, finansinės paramos ir plataus įsitikinimo, kad tai žurnalas, kuris sėkmingai informuoja svetimtaučius apie Lietuvą, jos istorinę praeitį, politinius bruožus, kultūrą ir iškilias lietuviškas asmenybes. Amerikiečiuose jis yra susidaręs platų skaitytojų ratą, kurių tarpe randame universitetų profesūrą bei studentus, amerikiečių valstybės pareigūnus, žurnalistus, laikraščių redakcijas bei pavienius asmenis, susidomėjusius Lietuva ir lietuviškomis temomis. Taip pat užtiksime LITUANUS žurnalą Europos, Pietų Amerikos, Afrikos bei Azijos skaitytojų rankose.

Nuolat LITUANUS redakcija susilaukia kitataučių užklausimų apie straipsnius, pasirodžiusius LITUANUS puslapiuose, apie dailininkus, kurių kūrinių nuotraukos buvo žurnale, apie šiaip žinias ir platesnes bibliografijas lietuviškais klausimais. LITUANUS žurnalas yra ne vien tik Lietuvos ambasadorius, bet jis atstovauja ir visus kitus pavergtus kraštus.

Žurnalą leidžia Lietuvių studentų sąjunga JAV. Visą leidimo darbą atlieka keletas pasišventusių alumnų. Žurnalui augant ir plečiantis, tų kelių žmonių darbas tampa perdaug platus ir sunkus, ir yra būtina sudaryti tvirtesnį žurnalo leidimui užnugarį. Apsvarsčius įvairias galimybes LSS CV priėjo nuomonės, kad tiksliausia organizacinio užnugario forma yra LITUANUS FOUNDATION, veikianti kaip LITUANUS žurnalo globėja.

Yra numatyta, kad LITUANUS FOUNDATION vadovautų valdyba, kuri bus skiriama LSS CV dvejiems metams, taip, kad visi jų terminai nesibaigtų tais pačiais metais. LITUANUS FOUNDATION valdybos nariai perimtų pilną LITUANUS žurnalo redakcinę, finansinę, administracinę ir teisinę atsakomybę.

LITUANUS FOUNDATION valdyba kvies LITUANUS redaktorius, nustatys pagrindines LITUANUS žurnalo kryptis ir prižiūrės bendrą žurnalo kokybę. FOUNDATION valdyba rūpinsis sklandžiu ir reguliariu žurnalo leidimu, praplės skaitytojų skaičių, prižiūrės LITUANUS išlaidas ir rūpinsis lėšų sutelkimu tolimesniam žurnalo leidimui užtikrinti.

Šiuo metu LITUANUS FUNDATION yra persiorganizavimo stadijoj. Tikimasi, kad visas organizacinis darbas bus netrukus užbaigtas.

Pabrėžiame, kad LITUANUS žurnalo leidėjas lieka Lietuvių studentų sąjunga. LSS CV, baigus LITUANUS perorganizavimo darbą, pilnai informuos tuo reikalu lietuviškąją visuomenę.

Algis Zapareckas,
LSS CV Pirmininkas

—o—

Šitų vyrų rankose dabar yra "Lituanus"

Naujas "Lituanus" redaktorius yra **dr. Tomas Remeikis,** administratorius — **Vytautas Dudėnas,** o meniškąjį ir techniškąjį apipavidalinimą tvarko **dail. Algirdas Kurauskas.**

Urbanos L. S. S. skyrius. Pirmoje eilėje iš kairės į dešinę: Dalia Pociūtė, Svaja Vencauskaitė, Daiva Luneckaitė, Joana Vasiukevičiūtė, Neringa Naruševičiūtė, Arvydas Rimas, Gaja Giniotytė, Ramunė Gavelytė, Marija Smaižytė, Aurelija Ginčiauskaitė, Ramunė Kviklytė, Antroje eilėje: Romas Burneikis, Zenonas Stasiulis, Dalia Butkutė, Dalia Ažubalytė, Silvija Pikelytė, Rugilė Rygertaitė, Gražina Budrytė, Giedrė Stasiškytė, Rimas Liaugminas, Jonas Kašuba. Trečioje eilėje: Alfonsas Simonaitis, Algis Šlapkauskas, Kęstutis Petrauskas, Algis Karsas, Kristupas Pamataitis Liudas Volodka, Jurgis Maželis, Alfredas Kleinaitis, Viktoras Atutis ir Jonas Nalis.

Šalčio gėlės — A. Kezio nuotrauka

PAPRASTOS MINTYS

Norėčiau kartais pasislėpt pavėsyje
Nuo spindulių įkaitusio gyvenimo,
Norėčiau rast kalnų šešėly vietą,
Vėsinamą viršūnių sniego.

Norėčiau aš pamiršti triūsą
Gyvenimo darbymetėje ir ilsėtis,
Ilsėtis ir mąstyti dalykus,
Mažus ir nereikšmingus.

Te prisipildo mintys ne svajonėm,
Ir ne troškimais, vizijom naujų pasaulių,
O tiktai teslenka nuo taško iki taško
Tos paprastos ir pilkos mintys.

K. R.

LSS centro valdybos žinios

Lapkričio mėn. 23 d. LSS CV pasiuntė lietuvių studentų vardu užuojautos telegramą poniai Kennedy ir jos šeimai.

Gruodžio mėn. 1 d., LSS CV išsiuntė Visuotinio suvažiavimo 99 žodžių rezoliuciją prezidentui Lyndon B. Johnson, kaip gilią užuojautą, prezidentui Kennedy tragiškai žuvus, pareiškiant pasitikėjimą ir paramą naujajam prezidentui L. B. Johnson ir primenant, kad naujasis Prezidentas intensyviau kovotų už pavergtų tautų nepkriklausomybių atgavimą.

Gruodžio mėn. 7—8 d. LSS CV pirmininkas lankėsi Chicagoje, kur turėjo . LITUANUS FOUNDATION posėdį, susitiko su Chicagos LSS skyriaus valdyba ir aptarė Šalpos fondo reikalus, artėjantį Jaunimo sąskrydį Washington, D. C., birželio mėnesį.

PLB vicepirm., LSS garbės narys, Vytautas Kamantas referavo LSS CV apie Pasaulio lietuvių jaunimo kongreso šaukimo klausimą. PLB valdyba numato kongresą šaukti 1966 arba 1967 metais Šiaurės Amerikos kontinente. Kongresas suburs viso pasaulio lietuvių jaunimą vienon vieton pabendrauti, sustiprins jaunimo tautinį susipratimą, pabrėš jaunosios kartos pasiektus laimėjimus mokslo, meno, sporto, literatūros, muzikos, politikos ir kitose srityse, sieks sudaryti sąlygas jaunimui daug ką planuoti ir vykdyti. Kongreso metu vyks parodos, sporto varžybos, koncertai, paskaitos ir kt. PLB valdyba stengsis, kad kongresan kuo gausiau atvyktų kituose kraštuose gyvenąs jaunimas. Kongreso ruošimą ir vykdymą atliks pats jaunimas, globojamas PLB.

Omahos padangėje

Omahos lietuviai studentai lapkričio 27 d. išrinko naują LSS valdybą, kurią sudaro Algirdas Leškys, pirmininkas, Zita Vingelytė, vicepirmininkė, Rimas Guzulaitis, sekretorius, ir Dalia Katiliūtė, iždininkė. Studentai nutarė į naujus darbo metus įsibėgėti su šokių vakarėliu. Pasilinksminimo vakaras įvyko lapkričio 30 d. privačiame bute. Skanūs užkandžiai ir linksma muzika kėlė ūpą. Susirinko jaunimas ir visą vakarą poros plaukė tango muzikoj ir krypavo "tviste".

Gruodžio 28 d. studentai jau susirinko aptarti metų veiklos. Atvyko daug atostogoms sugrįžusių studentų ir iš tolimų universitetų. Iškelta daug naujų minčių ir retai pasitaikančių gerų patarimų. Nutarta rūpestingai padėti organizuoti ir paruošti Vasario 16-tos minėjimo programą.

Šioje programoje studentai planuoja suruošti Omahos lietuviškų organizacijų ir jų veiklos apžvalgą. Santraukoje tilps organizacijų nuveikti darbai ir laimėtos premijos amerikietiškoje visuomenėje. Bus paskaityta informacinių laiškų apie kitų kolonijų dabartinius organizacinius žygius. Šiuos laiškus sutiko suredaguoti į susirinkimą atvykę studentai svečiai, čia besilanką iš kitų miestų. Susirinkimas baigėsi vaišėmis ir linksmavakariu.

Onutė Damaitė

Urbanoje

Alfredas Kleinaitis vadovauja lietuvių studentų tautinių šokių grupei, kuri gruodžio 13 ir 14 d. d. išpildė dalį programos universiteto ruošiamame International Fair. Taip pat International Fair eigoj lietuviai studentai surengė parodėlę, kurios paruošimui vadovavo **Aurelija Ginčauskaitė.**

Studentų ateitininkų ideologiniai kursai

SAS ideologiniai kursai įvyko gruodžio mėn. 27—30 d. d., 1963 m., Jaunimo Centre, Chicagoje. Šis kursų aprašymas yra paskirstytas į dvi dalis: 1. oficialūs, rimti programos punktai, 2. linksmavakariai.

Kursų tema buvo MODERNUS KATALIKAS PASAULIETIS. Pagal nustatytą dienotvarkę diena prasidėjo šv. Mišiomis. Buvo maždaug kasdien dvi - trys paskaitos, diskusijos būreliuose, diskusinių būrelių pranešimai, užvalgymai (pusryčiai, pietūs, vakarienė) ir vakarinė programa.

Dr. A. Liulevičiaus pati pirmoji paskaita lietė moralines sroves, jų vertę ir jų tikslus. Paskaitos ribose, kursantams teko pagalvoti, ko jie patys nori, kuo jie yra, ar alisvi, ar auga savo laisvėje (protiniai, jausmais, valia)?

Kęstučio Skrupskelio paskaita sukosi apie istorinę idėjų raidą. Keturi konkretūs pavyzdžiai: 1) Taika ir "nuclear disarmament", 2) Kairės - dešinės pusės pasireiškimai, 3) Rasinė problema, 4) Bažnyčios sąjūdis. Vienas paskaitininko išsireiškimas labai taikliai nusakė visą šių laikų situaciją, būtent: "Sutartys gerai veikia tarp dviejų draugų, bet ne tarp dviejų priešų".

Kun. Trimakas, S.J., praplėtė moralinės srovės idėjas, daugiau gilindamasis į subrendusią ir asmenską religiją.

Kun. Kijauskas, S.J., savo temoje "Bažnyčia ir mes" iškėlė Bažnyčios pažinimo klausimą.

Paskutinę dieną vyko simpoziumas, kuriame dalyvavo **Auksė Liulevičiūtė, R. Užgiris** ir **Jonas Boguta.** Atsakomybė (asmeniška ir organizacinė), organizacinės problemos ir at-kų veikla buvo jų diskutuotos temos.

Aušrelės Skirmuntantės paskaita buvo paskutinė kursų programoj. Jinai nurodė pasaulėžiūros susiformavimo reikalą, artimo meilę ir intelektualinį išsivystymą.

Diskusiniai būreliai, dažnai užgriebdami vieną ar kitą paskaitininko idėją, ją pilniau nagrinėjo. Iš anksto paruoštos trijų lapų diskusinių būrelių gairės (kun. Trimako, Dalės Kolbaitės ir Algio Norvilos darbas) padėjo ne vienam praplėsti ir išvystyti savąsias idėjas ir įsijungti į karštą pasikalbėjimą.

Kursai oficialiai prasidėjo JV pirm. **J. Bogutos** pasveikinimo žodeliu, kurio turinys buvo maždaug toks: neklausk, kaip ir ką kursai gali tau duoti, bet kaip ir ką tu gali duoti kursams.

*

Pagal nustatytą programą, kursantai pirmą vakarą aplankė kun. Kezio nuotraukų parodos atidarymą. Ir paskiau dalyvavo savotiškoj vakarinėj programoj: lietuviškoj "hootenany", pavadintoj dzingu - lingu vakaru. Romantiškų šviesų kambaryje, ant kilimų ir pagalvėlių sėdi gražus būrys linksmų kolegų. Devynios smagios studentės (Aldona Zailskaitė, Vida Ripskytė, Teresė Pautieniūtė, Gražina Maciūnaitė, Vaigalė Kavaliūnaitė, Jūratė Juozevičiūtė, Rita Jaraitė, Laima Bačinskaitė, Zita Acalinaitė) praveda smagią, grupinę dainą. Pradeda "Washington Square" melodija: Boguta Boguta, baugina baugina, blogas blusas, blusas blogas, o, o, o...

Kadaise liaudis išrinko
Garbingą valdybą centro —
Du Jonus, Dalią, Zitą,
Laimą, Austę, Algį ir Janin

Žadėjo jie kalnus nuversti,
Tik čia lyguma.
Žadėjo jie marias perplaukt
Tiktai čia bala.

Planavo jie vis mums
Gražių dalykų visokių.
Draugovę steigt Paryžiuje,
O Romoj stovyklaut.

"Los Ninos" (ispaniška dainelė), "Midnight in Moscow" (Tylūs Panerio vakarai), "500 Mylių", "Jis turi visą pasaul

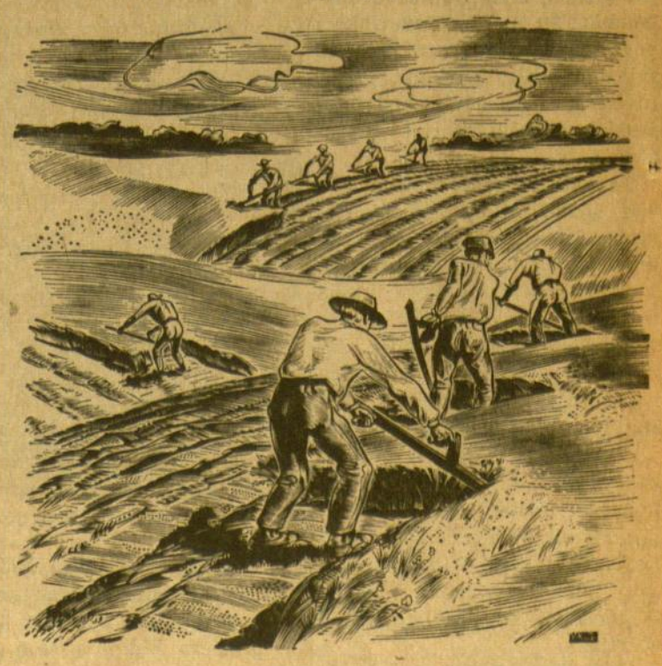

V. K. Jonynas — Donelaičio "Metų" iliustracij

rankose" ir kt. išjudino entu ziastišką rankų plojimą ir koj trepsėjimą.

Sekantį vakarą kursantai nu važiavo į Michael Kirby's čiuo žyklą. Čiuožė, čiuožė ir sušalo Nužygiavo į M. K. balūžę pa sišildyt apdaužytus kaus. Te nai kursantai prapliupo dainom o savininkas, taip susižavėjęs studentų gražiais balsiais, pakvietė net prie mikrofono padainuoti lietuviškai. Mūsų studentai ,na, ir pradė "lietuvišką dainą" "O jū čigonai..."

Paskutinį vakarą — pasilinksminimas Dubysoj. Studentės B. Bogutaitė, D. Pukelytė, J. Radvilaitė pilna letkų daina prajuokino visus tvykusius. O po to jau visi iroko ir dainavo.

Kursai užsibė, ir kursantai išvažiavo n o idėjų kupini. Dabar laukian tų idėjų atsispindėjimo at niškoje veik j.

ita Acalinaitė

AKIMIRKSNIAI IŠ STUDENTŲ ATEITININKŲ IDEOLOGINIŲ KURSŲ CHICAGOJ

Viršutinėje eilėje, iš kairės į dešinę: 1. Atidarykit duris!... 2. Ot ir pramušiu kakta sieną... 3. Grobikas ar.., angelas sargas?4. Trys seselės grėbia šieną, ne tiek grėbia, kiek dainuoja. Vidurinėje eilėje iš kairės: 1. Ėmiau ir pamačiau... 2. Pirmoje eilėje batas! 3. Pirmininkas ir tave mato... 4. Štai ir pasislėpiau... už stiklinės uždangos. Apatinėje eilėje iš kairės: 1. Bandyk neduoti balso šitokiai rankai... 2. Nauja tautiškumo apraiška — sėdėjimas ant lietuviškų kilimėlių. 3. Per barzdą varvėjo, nieko burnoj neturėjom. 4. Neįrašytas programon punktas. Nuotraukos Pradedančiojo